

DÁTUM

II/19.

»S MOST A DOLOGRA«

8,10 Ft

SZABADELVŰ
POLITIKAI
NAPILAP

A „Népköztársaság” útján

A Népköztársaság útján sétáltam a minap, s rövid időn belül többször is tanúja voltam egyfajta – ezek szerint tipikus, vagy legalábbis terjedőben lévő – közlekedési szabálysértésnek. A jelenet forgatókönyve a következő: a nagyforgalmú sugárúton biztonsági okokból a jelzőlámpa nélküli útkereszteződésben tilos nagy ívben balra bekanyarodni a mellékutákba. Némi autósok azonban, ha arra visz az útjuk, legkevésbé sem törődnek ezzel. Fékkeznek, megállnak, kiteszik az indexet. Mögöttük vészfékezve összehúzódnak a kocsisor, vezetők túlkölnének, ordítanak, öklüket rázzák – a szabálytalankodó még arra sem méltatja őket, hogy visszaanyázzon. Az első adandó alkalommal átsurran a szembeforgalmon, s ha érez valamit, hát legfeljebb némi büszkeséget, hogy milyen ügyes volt. Gyánítom, a sokadik esetben már azt sem. Elvégre ez így természetes. Legközelebb, ha arra visz az útja, majd az is befordul, aki most céklaszínű fejjel üvöltött rá, s nyomta a dudát. Így megy ez 1990-ben Magyarországon, s nemcsak a közutakon.

A választási harcban például nem mindegy, hogy ki kéri először a választópolgároktól a jelöltajánló szelvényt. Mert a magyar jó ember, ha szépen kérnek tőle valamit, hát odaadja. Főleg, ha pénzbe sem kerül. Azt meg negyven év alatt már belésulykolták, hogy úgysem számít, hogy ő mire szavaz... A később jövő pedig már hiába kopogtat: kopogtatócédulája mindenkinek csak egy van. Az esélyegyenlőség érdekében írta elő a választójogi KRESZ, vagyis az idevonatkozó BM-

rendelet, hogy a pártok, képviselőjelöltek csak egyszerre kezdhetik meg az ajánlószelevények gyűjtését; január 24-ig ez tiltva van nekik.

Hanem az MSZP úgy gondolta, hogy neki sürgős a dolga, mert ha nem kormányozza idejében balra azt az országot, még késő talál lenni. Balatonalmádiban ezért már január 19-én levélben kérte a választópolgárokat: küldjenek el jelöltjüknek ajánlószelevényüket.

A mögöttük hajtó ellenzékiek persze tiltakoztak, rendőrért, választási bizottságért kiabáltak – de az éllembek igyekeztek a lépést is tartani. Január 20-án már az MDF jelöltjének levele is eljutott a balatonalmádi választópolgárokhoz, kérve ajánlószelevényeiket, a veszprémiekhez pedig egy nappal később a szociáldemokraták fordultak hasonló kéréssel. A választási bizottságokban most aztán lehet jogászkodni, hogy a levélben elküldött kérés gyűjtésnek minősül-e, számít-e, hogy az MSZP választóborítékot is küldött, amire bélyeget sem kell tenni, míg az MDF nem, az SZDP pedig küldött ugyan választóborítékot, de bélyeget is kell rá ragasztani. És lesznek nyílt levelek, állásfoglalások, tiltakozások és ellentiltakozások – de mindez csak a hátulról jövők lármázása. Aki élelmes volt, az közben célhoz ért. Így közlekedünk ma, három hónappal a Magyar Köztársaság kikiáltása után a Népköztársaság útján. Kanyarodunk nagy ívben, balra – míg nem egyszer csak tömegszerencsétlenség lesz belőle.

Láng György Géza

Azerbajdzsán – harcok, tüntetés

Gorbacsov-ígéret Mutalibovnak

Az azerbajdzsáni katonai iskola mintegy 200 növendéke vívott tűzharcot vasárnap Bakuban járőröző szovjet katonákkal. Az azerbajdzsáni növendékekhez csatlakoztak mintegy ötvenen az iskolán tanuló grúz fiatalok közül is. Azerbajdzsán tengerészek is tűzpárbajt vívtak vasárnap szovjet csapatokkal a bakui tengerészeti akadémia épületénél. A moszkvai rádió jelentése szerint az azerbajdzsáni főváros egyéb pontjain is előfordult vasárnap szórványos lövöldözés.

A TASZSZ szovjet hírügynökség jelentése szerint „azerbajdzsáni lázadók” kézi gránátokkal, benzinespalackokkal és lövegverekkel támadták vasárnap a járőröző szovjet katonák járműveit a Kaszpi-tengeri kikötőváros utcáin. Baku katonai parancsnoka szerint 83-an vesztették eddig életüket az azerbajdzsáni fővárosban dúló harcok során péntek este óta. Más források et-

től jócskán eltérő számadatokat közöltek – egészen a több százas adatokig terjedően.

Azerbajdzsániak ezrei emlékeztek meg vasárnap az Azerbajdzsáni Kommunista Párt bakui székháza előtt a szovjet csapatokkal vívott harcokban elesett honfitársairól. A tüntetők követelték a szombaton bevezetett rendkívüli állapot eltörlését Bakuban, és a szovjet csapatok kivonását Azerbajdzsánból.

Ajaz Mutalibov azerbajdzsáni kormányfő – szombat óta egyben pártvezető is – vasárnap a bakui rádióban a törvényesség és a rend helyreállítására szólította fel honfitársait. Bejelentette, hogy szombaton ígéretet kapott Mihail Gorbacsov szovjet államfőtől és pártvezetőtől, hogy Moszkva „meg fogja akadályozni a provokációkat Örményország és Azerbajdzsán határán.

Király Béla és a bürokrácia

(Interjú az 5. oldalon.)

Híradás a hontalanok frontjáról

(Déli pályaudvari hírek a 5. oldalon.)

Fotó: Kapfinger

Horváth István belügyminiszter szerény lakásügyei

A Gyimes utcai villák rejtelmerei

Káromkodó belügyes főtisztek kórusa az ébresztő

Horváth István belügyminiszter nem akar lemondani. A lehallgatási botrány, úgy látszik, nem elég ok erre a társadalom igazságérzetének eleget teendő cselekedethez. Talán egy aprósággal hozzásegíthetünk ahhoz, hogy elgondolkoztassuk a miniszter urat, elvtársat, a KB egykori titkárát, az MSZP reform belügyminiszterét. Nos, a tüntetéseket még azért szétverető, motoros rendőrökkel tömegbe hajtató Horváth István lakóhelyei meglehetősen élénk témát jelentenek a budai XII. kerületi Gyimes utca környékén.

Hallgatag miniszterünk a nevezett utca 1-es szám alatti, egykori Kállai Gyula által lakott villában éledegelt. Természetesen saját ízlése szerint, saját „képére” formálta – a határórség kiskatonái fizikai erejét, s az állam pénzét nem kímélve. A másfél-két évig tartó felújítási munka után végre megjelent hát az új lakó, a KB-titkárság után ismét megszerzett miniszteri poszt tulajdonosa.

A másfél évig üresen álló házban talán két évig tengette napjait. Am megtetszett neki a szomszéd ház, ahol nem akárcsak éldegélt, Révai József, az egykori Rákosi-trió híres tagja. Nos, özvegye eltávozott a villából, aztán külföldieknek adták ki bérbe a villát, majd megkezdődött a nagy akció, a nagy munka. Persze, ennek első mozzanata a ház, a villa megvétele volt. Hogy milyen körülmények között zajlott le az „adásvétel”, arra sajnos nem tudok érdemi információval szolgálni, mint-hogy a Fővárosi Kerületek Földhivatala ingatlannyilvántartási és földmínősítő osztályán nem tudtam utánanézni a tulajdoni lapnak, mert a helyrajzi számot beolvastották egy másik ingatlanba. Ez meglehetősen bonyolult, s napjainkban talán nem is annyira ismeretlen akció kezdete lehet... (Mindenesetre meg nem erősített hírek szerint 3 millió forintért jutott ehhez az ingatlanhoz.)

folytatás az 5. oldalon

Hírek az NDK-ból

Gysi helyettese elhagyta a pártot

Elhagyta az NSZEP DSZP-t a párt Gysi után második embere Wolfgang Berghofer. A drezdai főpolgármesteren kívül 39 további drezdai vezető lépett ki a pártból. Így például a megyei pártbizottság ügyvivő elnöksége együttesen. A 40 fő nyilatkozatban követelte az NDK Kommunista Párt feloszlását, mivel „minden kísérlet, az NSZEP eddigi múltjával új utakat keresni, félelmet vált ki a lakosság körében, hogy restaurálhatja magát ez a párt.” Ezzel a lépéssel nem a választásokon kívánnak több szavazatot szerezni, mondják, mivel a választásokon nem is fognak indulni. Változatlanul támogatják Modrow miniszterelnök kormányát, ugyanakkor az NDK-ban is égetően sürgető gazdasági reformmal kapcsolatban hangoztatják: az NSZK-val való gazdasági és pénzügyi unió mellett szállnak síkra. Nyugati újságírók már megkockáztatják, a következő nagy falat, melyet a halódó NDK Kommunista Pártnak le kell nyelnie, Modrow kilépése lesz. Ezt a miniszterelnök egyelőre cáfolta.

Kábítószert, fegyvert találnak

Az NDK határhoire nem lehet ráismerni: néhány hónappal ezelőtt még a

szocialista határokon is képesek voltak szétszedetni külföldi kocsikat (nyugatiakat és magyarokat előszeretettel) némi zsákmány reményében, a nyugati határokon meg helyenként tragikomikus volt a helyzet: Berlinben a híres Check Point Charlie-nál mindig kipakoltak minden egyes táskát, minden autónál felnyitatták még a motorháztetőt is, és természetesen benéztek az ülések, az ülés-huzatok alá is.

Legújabbán viszont nem lehet rájuk ismerni: vagy eleve intenek, hogy mehetünk anélkül, hogy megnéznének, vagy ha már nagyon buzgó hangulatban vannak, odajönnek és megkérdik: viszi-e ki vagy hozunk-e be valami tilos árut – úgyhogy számomra szinte érthetetlen, hogyan sikerült a vámosoknak – csak december folyamán – 5600 szabálysértésre fényt deríteniük. Pedig 1,4 millió márka értékben foglaltak le árut, s 1 millió NDK márka készpénzt is találtak. Mint már említettem elég lezser ellenőrzéseik során. Volt, akinél 10 ezer márkát találtak egy összegben. Ami nem is annyira meglepő, ha figyelembe vesszük, hogy az elmúlt hetekben közel 4500 behozatali engedélyt adtak ki autók számára. (1:6 vagy 1:7 arányú fekete árfolyam mellett nagyon is érdemes a keletnémeteknek beváltani a

pénzüket és használt autót hozni a szomszédokból.)

De szűrőpróbaszerű ellenőrzéseik során 78 esetben kábítószert is találtak az NDK határokon, a lőfegyverek behozatala is megnőtt: 3 pisztolyt, 48 gáz-, illetve riasztópisztolyt és 1800 darab hozzá való töltényt koboztak el egy hónap alatt. Hét esetben keletnémet állampolgároktól.

Apukákat keresnek

Amíg a határokon szinte keresetlenül is találnak, van amit keresve sem találnak: 20 ezer apukát. A nyugatnémet vöröskereszt keresőszolgálatához, mely eredetileg a második világháború során eltűntek után kutatott, november közepe óta 20 ezer kérés érkezett az NDK-ból, hogy segítsenek megtalálni a család olajra lépett fejét. A fene nagy felelősségtudattól átítatott apukák közül volt, aki vitte a gyereket és úgy települt le az NSZK-ban, volt, aki csak a családi kasszáját és az autót vitte, vagy ha nem vitt semmit, itt hagyott az asszonyra (kicsi gyerekekkel persze) 42 ezer márka adósságot. És gyerek-tartást fizetni az itt hagyott gyerekek után, hogy is jutna eszükbe. Pedig a belügyminisztérium tájékoztatása szerint a két ország közti egyezmény értelmében az NSZK-ban élő apákra is vonatkozik a tartásdíj-kötelezettség az NDK-ban hagyott gyerekek után.

Holan-Koch Júlia

A VILÁG HÍREI

Lehetséges, hogy a nemzetiségi zavarások miatt a moszkvai vezetés felülvizsgálja a Mihail Gorbacsov által hirdetett reformpolitikát – jelentette ki hétfőn Új-Delhiben Leonyid Kravcsenko, a TASZSZ vezérigazgatója.

Gejdar Alijev volt azerbajdzsáni pártvezető elítélte vasárnapi sajtóértekezletén a moszkvai vezetést, amiért csapatokat küldött Azerbajdzsánba. Szerinte a központi hatóságok félreértették az azerbajdzsáni népet, nem ismerték fel a Kaszpi-tenger melletti szovjetköztársaság helyzetét. Ezért szerinte főleg Abdul-Rahman Vezirov, az Azerbajdzsáni Kommunista Párt szombaton leváltott vezetője a felelős. Kaszparov szovjet sakkvilágbajnok szerint Mihail Gorbacsovot terheli a felelősség az etnikai alapon kiobbant villongásokért, mert nem képes megoldani a kaukázusi nemzetiségi problémát. A szovjet csapatokat ki kellene vonni a térségből, és semleges közvetítőknél – például az ENSZ-nél – kellene elsimítani a konfliktust.

Az Ukrán Népköztársaság és Nyugat-Ukrajna 1919-es egyesülésének 71. évfordulójára emlékeztek vasárnap Ukrajnában annak az élőláncnak a résztvevői, amelyet Ukrajna déli részén szerveztek. Kijev belvárosában nagygyűlést is tartottak.

A beszámoló szerint a gyűlésen elhangzottak olyan jelszavak is, amelyek Ukrajnának a Szovjetuniótól való elszakadását sürgették. A közlegő tanácsválasztások kapcsán egyes jelszavak arra hívtak föl, hogy használják fel a választásokat kommunisták nélküli tanácsok megalakítására, hogy a köztársaság kormányát az RUH

(Ukrán Népi Mozgalom az Átalakításért) tagjaiból hozzák létre.

Az ellenzéki pártok és szervezetek képviselőinek a kormány munkájába való azonnali bevonását szorgalmazta az NDK miniszterelnöke. A kerekasztal-tárgyalások kilencedik fordulójának megnyitásként felolvasott nyilatkozatában Hans Modrow leszögezte: e labilis átmeneti időszakban arra van szükség, hogy az ország valamennyi politikai erője osztozzon a felelősségen, amelyet a végrehajtó hatalom az állampolgárok rendezett életének biztosításáért visel. A kormányfő felszólította a jelenlévő ellenzéki pártokat: még ezen a héten tegyenek javaslatot a kormányba delegálandó személyekre, hogy a nemzeti nagykövetség már a jövő héten megalakulhasson.

Ceausescu-rendszer négy egykori prominens vezető személyiségének perét a jövő hétre halasztották. Eredetileg e hétfőn kellett volna megnyílnia a tárgyalásnak, de Aurel Dragos Munteanu, a Nemzeti Megmentési Front tanácsának szóvivője hétfőn közölte, hogy a vádiratok még nem készültek el és a tárgyalás csak a jövő héten kezdődik meg. A szóvivő név szerint ugyan nem említette, hogy kik a vádlottak, de jelezte, hogy arról a négy személyről van szó, akiket a múlt héten megnevezett Gheorghie Robu főügyész, vagyis Emil Boburól, a Ceausescu házaspár bizalmasáról, Tudor Postelnicu egykori belügyminiszteréről, valamint Ion Dinca és Manea Manescu PVB-tagokról.

Bush elnök támogatásáról biztosította Dole republikánus szenátor az azt a javaslatát, hogy Washington egyes külföldi se-

gélyeket csoportosítson át az arra jobban rászoruló országok – köztük kelet-európai államok – számára. Az amerikai elnök ezt a véleményét a Newsweek című amerikai hírmagazin január 29-én megjelenő számának adott interjújában fejtette ki.

Új rendeletben szabályozta a kínai kormány az országban működő külföldi tudósítók munkáját és annak ellenőrzését. A 22 pontból álló rendeletet, amelyet Li Peng miniszterelnök írt alá, közzétették a Zsen-min Zsipaóban és a többi kínai központi lapban is.

A rendelet számos olyan megszorítást tartalmaz. Mostantól kezdve minden további nélkül kiutasíthatják Kínából azokat a külföldi újságírókat, akik – mint a rendelet kimondja – eltorzítják a tényeket és rémhíreket fabrikálnak, vagy olyan tevékenységet fejtenek ki, amely a kínai hatóságok értékelése szerint nem vág egybe az újságírói hivatás gyakorlásával.

A dél-koreai rendőrség hétfőn több száz diákot és munkást tartóztatott le, hogy megghiúsítsa egy radikális szakszervezet létrehozását. Miután az ügyben korábban letartóztattak egy munkásvezetőt, hétfőn Szöul öt egyetemén voltak szolidaritási diákmegmozdulások, amelyeket a rendőrség szétvert. A fővárostól 40 kilométerre, Suvonban a rendőrség betört az egyetemre és könnygáz bevetésével szétkergette a szakszervezet több száz fős alakuló munkásgyűlését, amelyet eredetileg az egyik szülői egyetem rendeztek volna, csak hogy a színhelyet 2500 rendőr szállta meg. Szöulban 15 ezer rendőr volt mozgósítva a munkásszakszervezet megalakításának megghiúsítására.

A kelet-európai vírus Kína küszöbén

A kínai sajtó, a rádió és televízió mélyszélesen hallgat a Mongol Népköztársaság fővárosában, Ulánbátorban zajló tüntetésekről, amelyek résztvevői több demokráciát, nagyobb szabadságot követelnek. Megfigyelők emlékeztetnek rá, hogy hasonló követelések miatt tavaly júniusban katonai erővel verték le Pekingben a kínai diákok demokratikus mozgalmát.

A kínai vezetés a Kelet-Európában, de különösen Romániában bekövetkezett változások miatt fokozott érzékenységet tanúsít mindazzal szemben, ami más szocialista országokban zajlik. Hongkongi sajtókommentár szerint a pekingi vezetést idegesíti és bizonyos fokú aggodalommal tölti el, hogy a „kelet-európai vírus” immár eljutott a Mongol Népköztársaságba is, amely határos Belső-Mongóliával, azaz a belső-mongol autonóm területtel. A belső-mongol autonóm területen élő, közel 2,8 milliós mongol lakosságnak szoros és élő rokoni kapcsolatai vannak a Mongol Népköztársaságban élővel. Fennáll tehát annak a veszélye, hogy az Ulánbátorban és más mongol városokban kibontakozott tömegmozgalom átterjedhet a Kínához tartozó Belső-Mongóliára is – írja a South China Morning Post című hongkongi lap kommentátora és a térség helyzetét ahhoz hasonlítja, amely Romániában volt Ceausescu megdöntése előtt. Emlékeztetett rá, hogy a Nyugat-Romániában élő magyar nemzetiségűek milyen szerepet játszottak annak a felkelésnek a kiobbantásában, amely végül is a Ceausescu-rezsim megdöntéséhez vezetett. Természetesen merőben más a helyzet a két Mongólia között, de ez nem nyugtatja meg a kínai vezetést, amely idegesen figyeli a Mongol Népköztársaságban zajló eseményeket, amelyek képletesen szólva Kína küszöbéig hozzák el a demokratikus változásokat követelő mozgalom tüzeit – mutat rá a lap.

A tervezettnél korábban, már hétfőn felújultak Genfben a hadászati támadófegyverek számának ötvenszázalékos csökkentéséről folyó szovjet-amerikai tárgyalások, amelyek a nukleáris és űrfegyverekkel foglalkozó megbeszélések részét képezik. A megbeszéléseknek az eredeti tervek szerint február 7-e, Eduard Sevardnadze és James Baker moszkvai találkozója után kellett volna folytatódniuk. A tárgyalások célja, hogy Mihail Gorbacsov és George Bush júniusi washingtoni találkozója előtt a két fél megegyezzen fegyverzetcsökkentési alapelvekről. Az 1985-ben kezdett tárgyalások tizenharmadik fordulóját a két delegációvezető, Richard Burt és Jurij Nazarkin nyitotta meg.

Kiből lehetett szekus?

A '80-as évek derekától tömegesen érkeztek hazánkba. Ki legálisan útlevelemmel, ki életét kockáztatva – erdőmezőn kilométereket a földön kúszva – a zöld határon át. Számuk több tízezerre tehető. Igen. Az erdélyi, romániai menekültekről van szó, akik a házájukban kialakult súlyos politikai és gazdasági helyzet következtében választották Magyarországot. Az egyházak élenjárva vállalták a közvetítő szerepet, s tették lehetővé, hogy emberek milliói segítsék az érkezőket. Emellett a társadalom különböző csoportjai is megmozdultak a segíteni akarás szándékával. S az eredmény nem maradt el. A hajdan kis motyóval érkezett menekültek nagy része mára már lakáshoz, munkához jutott, többé-kevésbé beilleszkedett a társadalomba. Decemberben bekövetkezett a rég várt fordulat. Igaz, véráldozattal, de lebirkózta Ceausescu rettegett rendszerét Románia hős népe, s ezzel utat nyitottak a demokratikus fejlődésnek. Az ezredforduló előtti utolsó évtized a jogállamiság megteremtésének és a nemzetiségek békés együttélésének lehetőségével ajándékozta meg Romániát. Vajon az itt letelepült menekültek hogy vélekednek a változásokról, tervezik-e a hazatérést?

A Mecseki Szénbányák Komját Aladár utcai munkásszállójának gondnokától tudakolom, laknak-e itt erdélyiek. Egy szűke hajú, nyurga fiatal emberre bök.

– Az ni, ott!

– Markáns kéz szorítja kezem.

– Szűcs Tibor vagyok.

Készségesen invitál az első emeleti társalgóba, ott nyugodtabban beszélgetünk. Kilenc hónapja érkezett Zilahról. Három műszakozik a bányában, s bármily hihetetlen, szeretettel beszél választott szakmájáról. Élettársa – aki vele együtt, szintén a zöld határon át jött – egy varrodában dolgozik. Bár bizakodóak a jövőt tekintve, mégsem akarnak még visszamenni. A félelem a zsigereikben vert tanyát, nem lehet egycsapásra kiűzni onnan. Hosszabb idő kell annak! Szűcs Tibor „csak” félig magyar. Édesapjától önszorgalomból tanulta meg a nyelvet, román iskolába járván nem volt rákényszerítve. Beszélgetésünk legérdekesebb részeit adom közre, s az élőbeszédben csupán a legszükségesebb változtatásokat ejtettem.

– Zilahon végeztem a tíz osztályt. Ezután Sajmoságra kerültem bányászati iskolába. Miután befejeztem, másfél évig dolgoztam az ottani bányában. Zilahról naponta 60 kilométert ingáztam oda-vissza. Alig maradt időm a pihenésre. S bár életveszélyes, nehéz, durva munka, nekem tetszik. Egyedül az volt a bajom, hogy nem fizették meg.

– *Úgy gondolta ide át másként lesz?*

– Igen. Csudálkoztam is, hogy mi mindent lehet itt kapni a boltokban. Az ellátás különbözősége ég és föld. De rá kellett döbennem, hogy hiába végzem a legaljasabb munkát, itt sincs megfizetve. Reklámozják, hogy a család mindenképp előtt, hogy ne éljenek az

emberek össze-vissza, mint azok a csövesek, akiket a tv-híradó mutogat, s hogy a nők szülnének gyerekeket. Az állam azonban nem tud a fiataloknak lakást biztosítani. Ezt nem magam miatt mondom. A munkatársaimról beszélek, akik itt születtek. Eljön az idő megházasodnak, s éveket tengődnék albérletben, míg végre lakáshoz jutnak. Pedig ezek az emberek nem akárhohol dolgoznak, hanem a bányában, ahol a legtöbbet kéne keresniük. Ahol elvárná az ember, hogy összejöjjen a lakásra, kocsira, bútorra való. Aztán ez a mindennapos áremelés! Nagyon kell vigyázni a pénzre, hogy fizetéstől fizetésig kiteljen!

– *Hogy élte meg a forradalom napjait? S most, hogy már Ceausescutól és rettegett rendszerétől nem kell tartani, nem fontolgatja a hazatérést?*

– Mindennap, amint megjöttem a munkából, rögtön a tv mellé álltam, s figyeltem a magyar és a jugó adást. Örvendtem a változásnak, mint mindenki. Boldog vagyok, hogy szabad Románia, hogy apám, anyám, testvéreim szabadon élhetnek. Én semmi egyebet nem szerettem volna míg ott éltem, mint hogy kapjak munkát, s azt fizessék meg rendesen. Nem vagyok én nagyravágyó! Nem kell nekem luxus villa, Mercedes! Én csak egy kis házat szeretnék, egy autót, s hogy az én gyerekeim békében nőjenek fel, s ismerjék a banánt meg a csokoládét! S szeretném néha a tenger mellett tölteni a szabadságom! Még egyszer sem láttam a Fekete tengert. A drága szállodákra a fizetésemből nem futotta. Ráadásul a szobákat már januárban le kellett foglalni. De ha nem volt az embernek ismerőse, aki félretegye a jegyet, szinte kilátástalannak tűnt a tengerparti üdülés. Nem hiszem, hogy egyik napról a másikra megváltozott volna minden, úgy hogy korai volna még hazatérésről beszélni.

– *Elhiszi egyáltalán, hogy a diktátor megbukott?*

– Alig merem elhinni, de hál'isten így van. A magyarokat fasisztáknak mondta az „öreg”. Az alkotmányban le volt fektetve a vallás és sajtószabadság, mégis mint a lovakat, szemelenczével láttak el bennünket. A rádióból, tv-ből csak úgy dőlt a sok hazugság. Az újságok sem írták le a valót.

– *Akkor miért vették meg az emberek a lapokat?*

– Csak azért, hogy megtudják a tv-programot, mit hol lehet beszerezni, ki halt meg a városban, s mikor lesz a temetése. A hírekhez csak barátokon, ismerősökön keresztül lehetett hozzájutni. De nagy volt a bizalmatlanság egymással szemben.

– *Még a magyarok között is?*

– Igen. Egyszer például néhány héttel a brassói tüntetés után egy odaválós rendszámú teherautót stopoltam. Mikor már egy kicsit megmelegedtem, gondoltam megkérdezem, mi a helyzet arrafelé. A vezető csak nézett rám tágra nyílt szemmel, s Kolozsvárig szavát sem lehetett venni. Azt hitte én is egy fiatal szekus vagyok.

– *A közember – azon kívül, hogy félni kell tőlük – mit tudott a szekusokról? Felismerhetők voltak?*

– Az én apám rendőr volt, így tudok egy s mást mondani róluk.

– *Hogy érti azt, hogy volt?*

– Amikor átszöktem Magyarországra, elbocsátották s egy vállalathoz ment el könyvelőnek. Hál'isten, mert most főhetne a feje, hisz a rendőroket se kedvelte a nép! Szóval a sekuritátevigyázott arra, hogy kit vesz fel a tagjai sorába. Aki oda jelentkezett, annak meg kellett hogy legyen a 12 osztálya és sportpróbát kellett tennie. Perfekt román nyelvtudást követeltek tőle, s ismernie kellett a román történelmet. Aki erre a „pályára” készült az általában a katonai szolgálat után jelentkezett felvételre. Ha megfelelt egy hároméves tiszti iskolát végzett el. Utána következett a felsőfokú képzés. Ez utóbbi jogi egyetemnek számított,

a tananyagot postán küldték el neki, s csak vizsgáznia kellett.

– *Egészségügyi követelményeket is szabtak?*

– *Hogyan! Egészségesnek kellett lennie a jelentkezőnek, minimum 175, de inkább 180 centinek, s egy súlyhatár is volt. Talán meglepő, de a büntetlen előéletet is megkövetelték, s nemcsak tőle, hanem családjától minden tagjától. Külön kávéházba, szórakozóhelyre jártak, nemigen érintkeztek az emberekkel. Ápoltak voltak, szépen öltözöttek. Kitűntek az emberek közül. Nekik nem okozott gondot a hús vagy egyéb élelmiszer beszerzése. Külön büféjük volt, ott aztán bőséggel hozzájutottak mindenhez.*

– *Honnan tudja?*

– Mondtam, apám rendőr volt.

– *Maga szerint lehetséges, hogy még több ezren bujkálnak?*

– Minden lehetséges. Bár sokan voltak Ceausescu ellen, épp elegendően védtek őt. Örökké rettegtünk, nehogy elszóljuk magunkat a boltban, hogy nincs ez vagy az. Mindig akadt, aki a kifakadást továbbadja. Ezek az emberek még ma is ott élnek. Még várak. Mindenképpen megvárom a világtárvélelem, hogy ne kelljen attól tartanom, ha hazamegyek, nem jöhetnek vissza. Majd ha tapasztalom, hogy nem esett bántódásom, hogy valóban nincs mitől félni, végleg hazamegyek.

A Romániai Demokrata Magyar Ifjak Szövetségének üzenete Csikszere-dából: Senkit sem ítélünk el azért, mert elhagyta szülőföldjét. Mindenki maga tudta megítélni azokat a körülményeket, amelyek miatt a távozás választotta.

HELYETEK ÜRES MARADT. Mindannyiatokra szükség van, visszavárunk benneteket!

Cseke Hajnalka

HELYETEK ÜRES MARADT

RMDSZ-tiltakozás

Tapasztalat, hogy Romániában egyesek az általános emberi jogokat leszűkítve értelmezik és szeparatizmusnak fogják fel az önrendelkezésre és önkormányzatra való törekvést. A szeparatizmus sztálinista és ceausescuista fogalma mint ismétlődő vádpont olyan minősítés, ami elfogadhatatlan a demokráciában. Ezeket hangoztatja az a tiltakozó nyilatkozat, amelyet a Romániai Magyar Demokrata Szövetség Kolozs megyei bizottsága adott ki.

– „Gyakran tűnik számunkra úgy, mintha a Nemzeti Megmentési Front egyes megyei és helyi képviselői, szervei a magyarsággal szemben kívánnák menteni a román nemzetet és az ország függetlenségét. Holott az RMDSZ sorozatosan kinyilvánította lojalitását a független, szabad, demokratikus Románia iránt. Nem érthetünk egyet Octavian Buracu úrnak, a front megyei elnökének nyilatkozatával, amely szerint idővel valószínűleg szükségessé válnak majd bizonyos intézkedések a nemzetiségek jogainak növelésére, de ezeket fokozatosan kell bevezetni, mert semmi esetre sem lennének jók olyan intézkedések, amelyek sértik a lakosság általános érdekeit. Tiltakozunk ez

ellen a felfogás ellen – hangzik a nyilatkozat –, amely nem egyezik a nemzetközi normákkal, ellentétes a Nemzeti Megmentési Front országos állásfoglalásával, rombolja a kölcsönös bizalmat és lehetetlenné teszi az együttműködést. Elvárjuk az ügy kivizsgálását és azt, hogy Nemzeti Megmentési Front Kolozs megyei bizottsága hivatalosan elhatárolja magát az ilyen megnyilatkozásoktól. Ez ugyanis feltétele a dialógus folytatásának, ami változatlanul elvi igény és gyakorlati szükségesség.”

A tiltakozást nemcsak a nyilatkozat tette szükségessé, hanem az a légkör is, amely a Bolyai egyetem visszaállításával összefüggésben Kolozsváron kialakult. Az RMDSZ Kolozs megyei bizottsága ezért nyomatékkal leszögezte: a nemzeti kisebbségek számára lehetővé kell tenni, hogy minden korlátozás nélkül valóra válthassák valamennyi követelésüket, sajátos érdekeik szervezett képviselését és érvényesítését illetően.

Ez az állásfoglalás összhangban van a Nemzeti Megmentési Front Tanácsának deklarációjával és az RMDSZ Márosvásárhelyen elfogadott szándéknyilatkozatának elveivel.

Félbeszakadt a leváltási akció...

Botrány Keszthelyen

Elszabadultak az indulatok Keszthelyen, a dr. Gárdos Sándor városi kórházigazgató ellen indított vizsgálatok, zaklatások miatt. Az ügy elmúlt hét csütörtökön délután érte el eddigi csúcspontját: Veér Miklós keszthelyi tanácselnök vezetésével ülést tartott a testület végrehajtó bizottsága, amelynek egyik pontja a kórházigazgató, a mai napig meg nem nevezett „ügye” volt. A kórház dolgozói orvosok, nővérek, s mások petíciót fogalmaztak, s ezt a hidegben az udvaron eltöltött kétórás várakozás, megvárás után átadták a tanácselnöknek azzal a kikötéssel, hogy a kórház képviselői is jelen lehessenek az „ügy” tárgyalásán. A végrehajtó bizottság vagy Veér Miklós tanácselnök egy tiltakozót beengedett, ám az igazgató vagy negyven munkatársa nem tárgyalt, nem mozdult. Közölték, addig nem távoznak, amíg meg nem ismerik a döntést. Ekkor Veér Miklós tanácselnök szorult helyzetében félbeszakította a „tárgyalást”, a vb-ülést. A vb-tagok közül néhányan lecigányozták a tiltakozó orvosokat, nővéreket. Szerencsére ott volt a városi vezetőügyész is – s remélhetőleg – megteszi a szükséges jogi intézkedéseket a magukat elragadtató vb-tagok ellen. A tanácselnök fenyegetőzve vonult ki az ülésteremtől: „Valaki felel még ezért!”

Lássuk az előzményeket.

A tanácselnök decemberben levelet kapott a városi tanács kórház és rendelőintézet 7 osztályvezető főorvosától.

...dr. Gárdos Sándor kórházigazgatásával kapcsolatban a városi tanács végrehajtó bizottsága háromtagú küldöttön keresztül tájékozódni próbált a kórház egyes főorvosainak és más kiválasztottainak hangulatáról, véleményéről. Ez már a negyedik olyan próbálkozás volt alig több mint fél év alatt. Tiltakozunk egy intézményi vezető ilyen módszerekkel való megítélése ellen. Nehezményezzük, hogy nem valamennyiünket és nem minden kórházi vezetőt hallgattak meg. Kifogásoljuk és visszautasítjuk, hogy a mai napig nem készült írásos összefoglaló-vélemény, amit a beszélgetésekben résztvevők megismerhettek, láttamozhattak volna. Nem tudjuk, hogy a hangulatfeltáró küldöttség miről számolt be. Követeljük a dr. Gárdos Sándorral szembeni vádak konkretizálását, azok egyenkénti megvizsgálását, elfogulatlan, kívülálló, de kórházi ügyekben járatos, nem keszthelyi illetőségű bizottság által. A mostani tájékoztató bizottság nem tekinthető ilyennek. Szeretnénk a jövőben, 1990. elejétől stabil kórházi vezetés mellett, nyugodt légkörben, hivatásunknak megfelelően dolgozni. Ebben kérjük szíves támogatását...”

Nos, a tanácselnök úgy támogatta a levél íróit, a hét osztályvezető főorvost, hogy még csak nem is válaszolt. Viszont január elején dr. Gárdos Sándor írt levelet a tanácselnöknek, amelyben kérte, tájékoztassák a vizsgálat céljáról, az ellene tett panaszról. Természetesen – annak ellenére, hogy mint munkáltatónak kötelessége lett volna – nem válaszolt a tanácselnök. Ugyan egy főorvosi értekezletet a napokban összehívott, amely meglehető-

sen bizonytalan összetételű volt. Ám eredmény itt sem született. Vagyis nem közölték az igazgató főorvos elleni vádatokat. Ezt követően két nap múlva megtartandó végrehajtó bizottsági ülés előtt többször kérte, hogy a tanácselnök, Veér Miklós néhány sorban ismertesse a vádat, hogy legalább felkészülhessen saját védelmére. Erre azt felelte a tanács első embere, hogy nincs vád, viszont hangulat, helyzet van. Erről kell számot adnia majd. Dr. Gárdos Sándor, tehát úgy ült a végrehajtó bizottság ülésén, kvázi a „vádlatlak padján”, hogy fogalma sem volt arról, mi is ellene a kifogás?

Ezt követte ama bizonyos petíció átnyújtása, s a kórházi delegáció igazgatója melletti határozott kiállása. Elhangzott a hangzavarban egy bizonyos figyelemre méltó mondat: „Amíg a párt irányította a kórházat, addig rendben ment mindene!”

Az 52 esztendő kórházigazgató 10 esztendeje látja el teendőit, soha semmilyen pártnak nem volt tagja. Eddig. Most a Kereszténydemokrata Néppárt kívánja országgyűlési képviselőjelöltként indítani.

Talán csak nem ez a vád?! Vagy nem az-e, hogy dr. Gárdos Sándor a súlyos nővérhiányt enyhítendő, a még szerencsés élő és egészséges, a városban egykor működő apácákat kérte fel szolgálatuk kórházban való folytatására?!

Ki tudja. A rejtélyes ügyről az mindenesetre kitetszik, az igazgató főorvostól még a választások előtt, a még hivatalát a jelek szerint párt-állami módszerekkel gyakorló városi tanács végrehajtó bizottsága, annak elnöke, Veér Miklós meg akar szabadulni.

Mindenesetre dr. Gárdos Sándor, igazgató főorvos tegnap olyan vizsgálatot kért maga ellen, amelyet pártatlan bizottság végez. Tegyük hozzá okvetlenül a nyilvánosság bevonásával, amely egyben azt is jelenti, hogy a Dátum folyamatosan követi az eseményeket...

M. Szabó Imre

Halottak a pályaudvaron

Megalakult az NSZF

Az utóbbi hetekben ritkán látott rend és a szokottnál enyhébb bűz közepette tegnap délben a fővárosi déli pályaudvar szebb napokat is megélt várótermében létrejött a Nemzeti Szegénység Front. Az úgymond alakuló közgyűlésen a pályaudvart megszállva tartó csövesek tucatjai kéz felemeléssel jelezték: akár dolgozni is hajlandók sorsuk jobbra fordulása érdekében. A szervezet elnöke a battonyai SOS gyermekfalva körüli huzavona kapcsán megismert Balogh Árpád, míg tiszteletbeli elnöke Nagy Bandó András, az ismert humorista lett.

Hogy miként került Nagy Bandó a (szónoki) asztalra? Valóban, nehéz eldönteni miért adta nevé ehhez a mozgalomhoz. Úgy látszik ő azon kevesek közé tartozik, akik még hisznek az ilyen mélyre süllyedtek talpra állításában. Sokan, nagyon sokan nem tudjuk megérteni miért jutottunk el odáig, hogy egyik legnagyobb pályaudvarunk ajtajára ki lehet tenni a „Nyilvános WC” táblát. Ha a Déliben mostanság uralkodó állapotok akár Nagy Bandónak, akár az NSZF-nek köszönhetően megszűnnek, köszönjük nagy segítség volt. De óhatatlanul hitetlenkednünk kell, amikor az emberi méltóságról hallunk szónokolni. Igen, azok közül néhányan, akik keményen – a nem vonom kétségbe, őszinte szándéktól vezérelt – Nagy Bandó szemébe nézve sorolták keserveiket, még megtudhatják, mi az emberi méltóság. Azoktól viszont, akik e percek és órák alatt is magatehetetlenül vergődtek saját piszkukban, vagy üveges tekintettel meredtek maguk elé mi várható?

Az önmagukat önértzetesen „szegényeknek” tituláló csövesek megmozdulása reklámra és politikai színvetű felhangokra is lehetőséget adott. Balogh elnök ugyanis hordószónoki képességeket csillogtatva egy pillanatig sem tévovázott, amikor gigafonba kellett mondania legfőbb politikai patronusuk, az MSZP nevét. Dr. Vass Csaba, ezen párt elnökségének tagja azon mód még a Frontba is belépett. És ha már így alakult néhány mondat erejéig a Kacsamagazin főszerkesztője is szóhoz jutott, aki közölte: lapja nevé-

ben 50 000, azaz ötvenezer forintot ajánl fel a rászorulóknak részére. Ezek után a szó Nagy Bandó Andrásé:

– Nemcsak azokon akarunk segíteni, akik pályaudvarokon tanyáznak, hanem azokon is, akik embertelen lakáskörülmények között élnek. Nem az kell, hogy most az ország megmozduljon és pénzt adjon össze, – bár az is jól jönne – hanem ez a most létrejött szervezet tegyen valamit saját tagjai érdekében.

– Mit szól az MSZP váratlan feltűnéséhez?

– Amikor ezt a gyűlést megszervezttem, akkor közölte Balogh Ádám, hogy eljön Vass Csaba is. Az a véleményem, hogy jó szándékú segítséget nem szabad megtagadni egyetlen szervezettől sem. Egy azonban fontos: ne a haszon reményében, ne pártérdekek miatt vezérelve lépjenek egyes szervezetek ilyen szándékkal a nyilvánosság elé.

– Ezek után hogyan fogadta ellenlábasa, a Kacsamagazin főszerkesztőjének ajánlatát?

– Ez volt az a pillanat, amikor meg kellett őriznem a nyugalmamat. De most azt kell nézni, hogy milyen célra érkezett a pénz. Azért jobban örültem volna, ha ez egy személyes és nem laphoz kötődő felajánlás. Mindenesetre nem vagyok hisztis vele szemben, még azok után sem ami történt.

– Látszik, hogy feltétlenül bízik az NSZF tagjaiban.

– Igen, mert szerintem ők nem munka nélkül akarnak pénzhez jutni, hanem igenis dolgozni szeretnének. És most két nap alatt kell bizonyítanunk, amit itt megfogadtunk.

*

Számos jel arra utal, hogy Nagy Bandó András sok kérdésben rosszul informált. Amint azt Tóth Mihálytól, a MAV Déli Pályaudvari Műszaki-Kocsiszolgálati Főnökség vezetőjétől megtudtuk, az esetet tagadó „szegények” állításával szemben az utolsó gyilkosság szerdán hajnalban történt. Egyébként november óta heten haltak meg végelgyengülésben, vagy szív-szélhűdésben a pályaudvaron. A sérüléssel járó kisebb-nagyobb összeütközéseknek pedig se szeri se száma. Nem kapott nyilvánosságot az éjszakai órákban a pénztárosnőket rémületben tartó és magukat senkitől sem zavartató önkielégítést végző pengés suhancok csapata, miként a Baranya Expressz első osztályú kocsjában a csövesek otthagya tetvet összeszedő utas esete sem. Arra is volt már példa, hogy a vágányokon veszteglő, összerondított vasúti kocsikat az utolsó pillanatban kellett kisorolni a szerelvényekből. A pályaudvar fűtését biztosító befűvők közül pedig nem egy vált használhatatlanná emberi ürüléktől.

Tóth Mihály azt is elmondta, hogy a váróban kifüggesztett álláshirdetésekre november közepe óta egyetlen egy jelentkező sem akadt, pedig munkásszállót is kínálnak. A többség pénzszerzési módszerét továbbra is a kéregetés, vagy a gyengébb társ kifosztása jelenti...

Megajándékozunk a tiéddel

Minden tag után százötven forintot biztosítunk a szervezet számára, csatlakozzatok hát a DEMISZ-hez – buzdítja a környékbeli fiatalokat a KISZ utódának körlevele Pest megyében. Kaptak belőle Nyáregyházán is.

– Micsoda dolog ez? – méltatlankodnak a helybeliek. – Visszaadnak egy töredéket a sajátunkból annak fejében, hogy feladjuk a függetlenségünket? Mi nem akarunk beállni a DEMISZ-be, létre akarjuk hozni a Nyáry Pál Ifjúsági Egyesületet.

A művelődési ház meglehetősen kopár nagytermében beszélgetünk, ott van a kisgazdapárt helyi szervezője meg a Szabad Demokraták Szövetsége most alakult nyáregyházi csoportjának néhány tagja is. Buzdítják a fiatalokat: ne engedjenek, alakítsanak független szervezetet, ha így látják jónak.

A nyáregyházi gyerekeknek sok mindenük volt, mert a községért és saját kulturális lehetőségeikért sokat dolgoztak társadalmi munkában. Amit szereztek, mind a KISZ-é lett, kié is lett volna, hiszen más ifjúsági szervezet akkor nem működhetett. De hát nekik nem a kommunizmus járt az eszükben, amikor színpadi felszerelésért, vagy magnóért fáradoztak. Most a helyi KISZ minden ingó vagyona a jogutód DEMISZ-re szállt, a fiataloknak meg ottmaradnak a pusztá falak.

– Még a pénzünket is elveszik, a tízezer forintunkat, ami az itteni szervezet számláján volt. Ezek után felajánlanak százötven forintot fejünként, ha megalkotjuk a DEMISZ-t. Hát nem zsarolás ez? – kérdi felháborodottan egy legény. Hm.

ggy

(t.) hámorei

Tisztelt Választópolgárok!

A választójogi törvény értelmében önök ezekben a napokban kapják meg a választók nyilvántartásába való felvételről szóló értesítést, népszerű nevén a „kopogtató cédulát”.

A nyomtatvány két részből áll. Egyik része a már jól ismert értesítő, amely azt tartalmazza, hogy a választópolgárt milyen sorszámon vették fel a választók nyilvántartásába, illetőleg tájékoztatást ad arról, hogy mikor van a szavazás napja és mi a szavazókör címe.

Újdonság a nyomtatvány másik része, az Ajánlási Szelvény. Az új választójogi törvény rendelkezései szerint az egyéni választókerületben ahhoz, hogy valaki jelöltté váljon, 750 darab Ajánlási Szelvényt kell összegyűjteni. Kizárólag az Ajánlási Szelvény szolgál a jelöltajánlásra! Fontos tudnivaló, hogy csak egy jelöltet lehet támogatni, és csak annak az egyéni választókerületnek a jelöltjét, ahol a választópolgárnak az állandó (ennek hiányában az ideiglenes) lakóhelye van.

Minden választópolgár szabad elhatározása szerint élhet a jelöltajánlási jogával, arra senki nem kötelezhető. A támogatni kívánt jelölt, továbbá a párt, társadalmi szervezet nevét a ki-

pontozott helyre kell írni. Ha valaki független jelöltet kíván támogatni, elegendő a jelölt nevét feltüntetni. A kitöltött szelvényt a választópolgárnak saját kezűleg kell aláírnia. Ezt követően a perforált részt le kell tépni és át lehet adni a támogatni kívánt jelölt megbízottjának.

A választási törvény értelmében az Ajánlási Szelvényért ellenértéket felajánlani, kérni és adni tilos!

A választások tisztasága érdekében az elvesztett, megsemmisült Ajánlási Szelvény nem pótolható.

Jelöltajánló szelvényeket – az állampolgárok zaklatása nélkül – bármely választópolgár gyűjthet. A választójogi törvény szerint bárhol gyűjthető Ajánlási Szelvény, kivéve: tömegközlekedési eszközökön, egészségügyi intézmény betegellátó részlegében, munkaidőben, munkaviszonyból fakadó munkavégzési kötelezettség teljesítése közben, fegyveres erőknél és fegyveres testületeknél szolgálati viszonyban lévő személytől a szolgálati helyen vagy szolgálati feladat teljesítése közben.

Budapest, 1990. január 22.

Országos Választási Bizottság

Szolgálati szabályzat – 587 pontban

Sajtótájékoztatón mutatta be tegnap dr. Túrós András belügyminiszter-helyettes a rendőrség immár bárki által hozzáférhető „technológiai utasítását” a módosított, kiegészített, új szolgálati szabályzatot. A rendőrség főparancsnoka mondandóját azzal kezdte; Ez a szolgálati szabályzat csak néhány hónapig lesz érvényben. Elkészült a közbiztonsági törvény szakmai tervezete, amely – úgy mond – külső koordináción van. Várják hozzá a jövőbeni kormánypartok, igazságszolgáltatási testületek véleményét. Gyakorlatban befejeződött a rendőrség pártsemlegesítése, de a depolitizálás jogi formáival nem akarták megvárni az új törvényt. Így kikerültek belőle az ideológiai fogalmak, az MSZMP vezető szerepére vonatkozó groteszk megfogalmazások.

– Ha a politikai bizottság valamely tagja meglátogatott egy rendőri egységet, az ott szolgálók úgy voltak kötelesek nekik jelenteni, mint az előljárójuknak – jegyezte meg ezzel kapcsolatban dr. Túrós András. A 430. pont szerint a rendőrségen pártpolitikai tevékenység nem folytatható, munkahelyi értekezleteken pártpolitikai kérdések nem tárgyalhatók. A hivatásos rendőrök pártok országos és területi (megyei) szerveiben tisztségeket, illetőleg a szolgálati hely szerinti közigazgatási egység területén működő pártszervekben vezetői tisztséget nem tölthetnek be. Szervezeti hovatartozása, pártállása miatt szolgálati idő keretében semmiféle előnyben vagy hátrányban nem részesíthetők. Pártban nem vehetnek részt, ugyanakkor szabadidejükben a gyülekezési jogot egyenruha nélkül gyakorolhatják. Egy fél mondattal a belügyminiszter-helyettes utalt annak lehetőségére, hogy a romló jogviszonyok, élet- és munkakörülményeik miatt a rendőrszakszervezet is szervez majd tüntetéseket...

E megjegyzésére újságírók közül többen hangot adtak fenntartásuknak: ez a

számgyűjtemény nem fogja visszaadni a politikai események következtében elbizonytalanodott rendőrök hitelt és hitét. Dr. Túrós András erre elmondta, osztrák pszichológusok segítségével igyekeznek felkészíteni a rendőröket a konfliktushelyzetek kulturált, szakszerű megoldására. Mert ilyenekkel egyre több esetben fognak találkozni. A jogszabályok humanizálásával kikerült a bűnüldözők látóköréből hétezer rendőri felügyelet és négyezer veszélyes bűnöző. A szigorított őrizetből nemrég szabadultak száma jelentős, újabb bűncselekményeket követtek el. Az előzetes adatok szerint a vártnál meredekebben emelkedett a bűnözés, az esetek száma a múlt évben elérte a 220 ezret. A büntetőeljárás törvény módosításakor a Minisztertanács 137 gépkocsi beszerzésére és 432 közrendőr szolgálatba állítására tett ígéretet. Az ígéret azonban nem teljesült. Ráadásul a 432 rendőrön kívül nyolcszáz nyomozó és 1200 közrendvédelmi hiányzik az országban. Előregegett az önkéntes rendőri állomány is: a papíron 50 ezres testületből 10 ezere lehet számítani. Elképzelhető, hogy „a sztalinista maradvány”-nak minősítik és teljesen megszüntetik az önkéntesek testületét, de az sem kizárt, hogy az önkormányzatoknak alárendelve a valóban dolgozókhöz igazítják a szabályokat. A megszüntetésük ellen szól a falusi lakosság érdeke, mert a községekben a körzeti megbízott – egymaga felel 4-5 ezer ember elemi biztonságáért – így önkéntesek nélkül tehetetlenné válna. Furcsa következménnyel járna az is, ha megvonnák az önálló igazgatási és előállítási jogköröket. Csak nézni tudná egy önkéntes rendőr, ha látja: valaki levizeli a Parlament lépcsőjét.

– Kérem, az csak szabálysértés, én csak bűncselekmény tettesét üldözhetem...

– Paizs-

Lesz-e képviselőjelölt Király Bélából

Ha a bürokrácia is úgy akarja

A kaposvári ellenzéki kerekasztalt alkotó pártok régi vágya, hogy a város szülöttét, Király Bélát, egykori nemzetőr főparancsnokot a márciusi választásokon közösen képviselőnek jelöljék. Hiába a közös akarat, ha közben a pártközpontok kijelentették, hogy a választás első fordulójában nem lépnek koalícióra egymással. Végül a kaposváriak mégis találtak megoldást. A múlt szerdai EKA-ülésem nyilatkozatot tettek, hogy a város egyéni választókerületében egyikük sem indít jelöltet, ugyanakkor felkérték Király Bélát, vállalja a független jelöltséget az EKA támogatásával. A megállapodást azonnal el is küldték Király Bélának, de ő negyvennyolc óra gondolkodási időt kért. Végül is hogyan döntött, kérdeztem tőle hétfőn reggel.

– Úgy tűnik, nem aktuális a kérdés, ugyanis a repatriációs, hazatelepülési papírjaim a jelek szerint nem készülnek el addigra, amire a jelöltek adatait a választási bizottságnak be kell nyújtani. Ebből kifolyólag úgy látszik, az egész kártyavár összeomlóban van.

– Ha mégis időben elvégeznék a formaszabályokat, vállalná az indulást?

– Elvállalnám, annál is inkább, mert az összes kaposvári ellenzéki párt aláírásával hitelesített nyilatkozattal kérek fel erre.

– Tábornok úr, Ön nagyon sokszor hangoztatta, hogy minden magyarnak biztosítani kell az újrakezdés jogát. Mit szól ahhoz a kampányhoz, ami például Pozsgay Imre ellen az elmúlt hónapokban elindult? Ugy tudom, Ön mindig tisztelettel szökött az állami sziszterről.

– Én most is nagyra értékelem őt. Sajnos a pluralizmusnak és a demokráciának az a természete, hogy mindenkit sárba tipornak, ahogy ezt az

amerikai elnökválasztásokon is teszik. Igaz, utána mindig bocsánatot kérnek egymástól. A demokráciának egyik tulajdonsága, hogy nagyon sok energiát veszít el ilyen ócska trükkökkel. Ennek ellenére mégis ezt a rendszert kell preferálni azzal szemben, hogy az ember nem nyithatja ki a száját. Olyan piszkos választási kampányokat, amelyeket én az elmúlt harmincnyolc évben Amerikában láttam, el sem lehetne képzelni. Ez az egész nagyon szomorú, de nem szabad kétségbeesni, hozzá kell szoknunk a demokráciához, illetve annak vadhajításaihoz.

– Ha Ön elindul a választásokon, ugyanilyen helyzetbe kerülhet.

– Már el is kezdtek a támadásokat, de az én lelkiismeretem tiszta. Hogy aztán mit próbálnak rám kenni, nem tudom. Az ilyen ügyek elviseléséhez lelkierő és gyomor kell. Nekem ehhez nincs jó gyomrom, de magamnak is el kell fogadnom, amit az előbb mondtam. Tudomásul kell vennem, hogy vagy van pluralizmus és demokratikus szelekció, vagy nincs. Biztos vagyok abban, hogy rám fognak ugrani, mint a farkasok, ahogy azt Nyugaton is teték, de ott is lenyeltem. Itthon kicsit kellemetlenebb lesz, mégis vállalom.

Gy. Á.

A kiskereskedők január 22-re és 23-ra meghirdetett munkabeszüntetésének első napján nem okozott zavarokat az ellátásban az, hogy zárva tartottak a magánüzletek. Már csak azért sem mert hétfőnként amúgyis számos kereskedő zárva tartja üzletét. Vidéken már inkább akadtak fennakadások.

Horváth István belügyminiszter szerény lakásügyei

A Gyimes utcai villák rejtelméi

Káromkodó belügyes főtisztek kórusa az ébresztő

folytatás az 1. oldalról

Nos, jöttek, jöttek megint hát a határőrök, s határtalan lelkesedéssel építették, szépítették a miniszter – immár – tulajdonát. Vagy tíz hónapig serénykedett a szegény kiskatonákból verbuválódott szakasz. Hogy hatékony legyen a munka a helyszínre hordták az ebédet a legalább 30 fiatalembernek. Ez igazán rendes dolog volt dr. Horváth István belügyminisztertől. A HÖR IFA kocsija szorgalmasan fordult tíz hónapon át naponta.

Még 1989. december 25-én is rendezgették a terepet, szépítették a fiúk a kertet, akkor, amikor Ceausescu már végnapjait élte. A ház mellett szerényen meghúzódik két tenispálya. Megépítették először salakosra, aztán ahogy divat lett a tartán műanyag pálya, átalakították a BM költségén.

A pálya mögött lévő Fodor utcából nyíló pihenőház sűrű függőnyei mögött a hétvégeken élénk édes élet zajlott, zajlik. Egyébként olcsó hely egyeseknek: egy ízes palacsinta két forint. Vajon milyen lehet az íze? És a környékbeli emberek szájíze?

Vasárnap pedig már reggelente pocakos főtisztek ocsmány szavakkal káromkodva minősítik a labdameneteiket. Olyan hangnemben emlegetik egymás anyukáját, azok testrészeit, hogy a környéken élők reggelente szégyenlősen behúzzák az ablakot.

Nos, a miniszter úr (persze egyeseknek elvtárs), ilyen környezetben éldegél.

Vajon meddig és milyen minőségben?

Ez utóbbira talán ma, a parlamenti ülészek első napján választ kapunk.

M. Szabó Imre

A tanács nem érzi bűnösnek magát

Előre megfontolt törvénysértés

Az elmúlt hónapokban annyiszor kiabáltunk farkast, ha a vagyonátmenésre terelődött a szó, hogy a közvélemény lassan közömbössé válik. Pedig a farkasok – vagy talán inkább rókák – állandóan itt ólálkodnak a kertek alatt, hogy törvényes kiskapukat keresve folyamatosan gyarapítsák saját vagyónukat. Ha maguk között vannak, nyíltan be is vallják szándékaikat. Nemrég egy területi gyűlésen például arra figyelmeztette az egyik téveszelnök a társait, hogy az új hatalom valószínűleg nem kér belőlük, ezért addig gyűjtsék vagyónukat, amíg lehet. Hogy is néz ki egy ilyen akció? Az első fázisról – amikor az állami vagyon a téeszé lesz – a következőkben olvashatnak egy példát.

Törvénysértés a tisztességért

Néhány nappal ezelőtt a Magyar Néppárt egyik nagybajomi tagja megkeresett, hogy segítsünk a nyilvánosság erejével a község tanácsának, ugyanis a falu érdekében törvénysértést követtek el. Az ügy részleteiről Csík Lászlót, a tanács elnökét kérdeztem.

– Október 18-án levelet kaptunk a helyi „Lenin” termelőszövetkeztől, amelyben kéri a tanács végrehajtó bizottságát, hogy a téesz használatában lévő kilenc hektár belterületi és huszonöt hektár külterületi földet a rendeletben előírt megváltási árért adjuk át végleges tulajdonukba. Erre a törvényes lehetőség megvan, hisz az 1987. évi földtörvény 33. paragrafusa kimondja, hogy a mezőgazdasági szövetkezetek megváltással megszerezhetik a határidő nélkül ingyenesen használatukba adott állami földek tulajdonjogát. Sőt a 20.601/1988. sz. MEM állásfoglalás konkrétan kimondja, hogy az ilyen földek átadása a termelőszövetkezetnek kötelező.

– Ön ilyen jól tudja a jogszabályokat, mégis a kérelem elutasítását kezdeményezte a vb-ülésén, és javaslatát a testület támogatta. Miért vállalták ezt a törvényellenes döntést?

– Ha mi belemennék ebbe az üzletbe, akkor a harmincnégy hektár földért negyvenegyezer forintot kapnánk a téeszől az érvényes jogszabály alapján. Gondolja el, ez a negyvenegyezer milyen kevés ahhoz képest, hogy csak a belterületi kilenc hektár 4-5 millió forintot ér a mai árak alapján. De a fontosabb indokunk nem is ez. Ha mi most eladnánk ezt a földet, akkor tisztességtelenül megkárosítanánk a községet, és lehetetlenné tennénk a majdani önkormányzat működését. Hisz gazdasági alap nélkül a jövőben képtelen lesz fennmaradni.

– Mire alapozzák a falu jogát a „téesz használatában lévő állami földekre”?

– Ezek a földek régen is a községé voltak, a községi erdőbirtokosság vagy a legeltetési társulásé, a szövetkezetek megalakulásakor azonban ingyenesen átkerültek a téeszek használatába. Jellemző, hogy mostanáig egy szövetkezet sem serénykedett a földek

megváltásáért, csak most, amikor fennáll a veszélye, hogy az önkormányzati tulajdon tisztázása miatt elveszthetik őket.

– A vb elutasító határozata ellen a téesz fellebbezett a megyei tanácshoz.

– Igen. December 12-én megkaptuk a megyei vb-titkár levelét, aki törvénysértés címén kifogást emelt határozatunk ellen, és felszólította a helyi végrehajtó bizottságot, hogy a jogsértés megszüntetésére tegyen intézkedést. Magyarul, járuljunk hozzá, hogy a téesz megvegye a földet.

– Hogyan lépnek ezután?

– A testületünknek továbbra is változatlan az álláspontja. Szerintünk ilyen nagy horderejű kérdésben mi már nem dönthetünk, csak a község összes megválasztandó új képviselő-testülete.

– Ha Önök maradnak az elutasító határozatnál, akkor valószínűleg a megyei végrehajtó bizottság lesz a következő fórum, amely a következő ülésén hatályon kívül helyezheti a nagybajomi döntést, és ezzel a téesz megnyeri a jogot a „vásárlásra”. Miben reménykednek?

– Talán nyerünk annyi időt a hivatali ügymenet végigjárásával, hogy közben a parlament módosítja ezt az inkriminált törvényt, amely durván megsérti a települések, és így az otlako állampolgárok érdekeit.

A kisebb közösség érdekei válnak uralkodóvá

Hogyan vélekedik az ügyről dr. Gyenesi István, a megyei tanács elnöke?

– Nagyon sajnálatosnak tartom, hogy a törvény lehetőséget ad az ilyen földvásárlásokra. Köztudott, hogy később az önkormányzati törvény, amely az állami földterületeket – függetlenül a jelenlegi használatól – valószínűleg az önkormányzatok tulajdonába adja. Ha ezeket most bagóért kikényszerítik a tanácsoktól, akkor megszegyűtik, kizsarolják a rövidesen létrejövő önkormányzatokat.

– A szövetkezetekben érdekelt emberek azzal érvelnek, hogy a föld a vásárlás után is a falu szolgálja.

– A téesztagok a falu lakosságának csak egy részét jelentik, ezért egy ilyen esetben a kisebb közösség érdekei válnának uralkodóvá a nagyobb felett. Én ezt nem tudom elfogadni a demokratizálódási folyamat részeként.

*

Mielőtt valaki tiltakozna, hogy a téeszt miért nem kérdeztük meg, csak annyi a válasz, sajnos nem ők sértettek törvényt. (Erről persze a rossz törvény tehet.) A tisztességről pedig nem állt szándékunkban vitát nyitni.

Jó lenne, ha a most ülésező parlament mindezt végiggondolná, és úgy rendezné a jogszabályokat, hogy a tisztességért ne kelljen senkinek törvényt sérteni.

Györfly Árpád

Az Országgyűlés tárgyalja

A pesti tőzsde

Budapest 1988 májusa óta ismét rendszeresen működik a tőzsde. Igaz, egyelőre még csak kísérleti jelleggel. De a változások az értékpapíripiacot is elérték. Az Országgyűlés januári ülészakán ugyanis a képviselők elé kerül az a törvényjavaslat, amely az értékpapírok nyilvános forgalomba hozataláról és forgalmazásáról, valamint magáról az értékpapírtőzsdéről rendelkezik. A várható intézkedések lényegéről Timkóné Schalkhammer Erikát, az Értékpapír Kereskedelmi Titkárság vezető-helyettesét kérdeztük.

– Miért van szükség a törvényre?

– Minden értékpapíripiac alapja az azonos informáltság. Tehát az összes befektetőnek egyforma értesülésekre van szüksége, miután nem várható el sem a magán, sem az intézményi részvényvásárlóktól, hogy meghozzák döntéseiket, miközben nem ismerik a kockázati tényezőket. Ezért kell a törvény értelmében biztosítani az információhoz jutás feltételeit. Minden részvénykibocsátó az érdekeltek részére hozzáférhető és megbízható prospektusokat fog összeállítani, melyek gazdálkodásuk és tevékenységük mutatóit tartalmazzák. Már alakulóban vannak azok a cégek, amelyek az adatok hitelességét hivatottak ellenőrizni.

– Egyáltalán, kik lehetnek a kibocsátók?

– Eltérően a nyugati gyakorlattól, nálunk minden különösebb gazdálkodási múlt nélkül lehet vállalkozni erre a feladatra. Például, ha egy frissen alakult részvénytársaságról van szó, ak-

kor az közvetlenül a piacról gyűjtheti a tőkét, és nem kell lezárt gazdálkodási évvel rendelkeznie. Magát a részvénykibocsátást pedig az értékpapírfelügyelet engedélyezi.

– Már csak maga a tőzsdealapítás várat magára. A törvénytervezet ennek a szabályait is magába foglalja. Hogyan?

– Tőzsdealapítást 15 tag részvételi szándéka esetén lehet kezdeményezni, legalább 150 millió forintos alaptőkével. Az alapítók között csak értékpapír kereskedésre felruházott szervezetek – például bróker (alkusz)-cégek – lehetnek.

– Pillanatnyilag a bankok uralják az értékpapíripiacot, hiszen a jelenlegi 27 tagból 22 a bank. Vezető szerepük azonban hamarosan megszűnik. Miért?

– Az új törvény értelmében a bankok csak egy hároméves átmeneti időszakban lehetnek az értékpapíripiacra. Ezután – akár 100 százalékos tulajdonú – bróker-cégek alapítására lesz lehetőségük, amelyek jogilag és szervezetiileg függetlenek a bankoktól. Erre a megoldásra a piac tisztasága érdekében van szükség. Hiszen a banki számlavezetés a belső információk jelentette előnyök révén nem kívánatos jelenségekre adhat lehetőséget.

– Eddigi tapasztalataikat felhasználhatják a jövőben is?

– Feltétlenül. Véleményünk szerint ugyanis a tervezett tőzsdei szabályrendszer teljes egészében épülhet a mostani gyakorlatra.

(t.) hámosi

Új eszközök a munkanélküliek támogatására

Idén a Foglalkoztatási Alapból számottevő összeget fordítanak a munkanélkülivé váltak átképzésének támogatására. Általában a biztos elhelyezkedést nyújtó, keresett szakmákban indítják a támogatott képzést, de az alacsony iskolázottságú munkanélküliek érdekében egyszerűen, betanító-tanfolyamokat is szerveznek – közölték az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatalban.

Az új rendelkezések értelmében a munkanélküli segélyre jogosultaknak anyagilag is érdemes lesz jelentkezni az átképzésre. Az átképzés ideje alatt – választásuk szerint – a munkanélküli segély 110 százalékát, vagy az elszámolt szakmában elérhető országos átlagbér 75-90 százalékát kaphatják meg. A Foglalkoztatási Alapból kiegészítik a munka mellett tanfolyamokra jelentkezők átképzés miatti idő kiesésének átlagkeresetét is, ha bizonyos időn belül felszámolásra vagy létszámleépítésre kerül sor az adott vállalatnál. Az átképzés támogatását csak olyan esetben lehet igénybe venni, ha a rászorulóknak a munkaerő-közvetítők a napi ingázási körben nem tudnak felajánlani egészségi állapotuknak, s képzettségüknek megfelelő munkahelyet. Az átképzési támogatáson kívül,

meghatározott esetekben, megtéríthető az oktatási, utazási, szállás-, valamint ételmezési költségek.

A nehezebb elhelyezkedési körülmények miatt kiterjesztik a közhasznú foglalkoztatás támogatási rendszerét is. Egy sor szolgáltató tevékenységet ellátó szervezet abban az esetben, ha közhasznú foglalkoztatásra vállalkozik, költségtérítést kaphat a Foglalkoztatási Alapból. Ilyen területek például: a közérdekű fásítás, a parkerdő-gondozás, folyószabályozás, a közúti, vasúti közlekedést, az infrastruktúra bővítését segítő tevékenység, a szociális gondozás, a múzeumi, műemlékvédelmi kisegítés. Így átmenetileg azok kaphatnak munkát, akik önhibájukon kívül nem tudnak elhelyezkedni és munkába állásuk harminc napon belül nem biztosítható. A munkáltató elszámolhatja a munkabérek, azok járulékát, a védőruhák, a munkaeszközök, a munkásszállítás költségeit, az igazgatói többletkiadásait. Lényegében a közhasznú foglalkoztatás költségeinek maximálisan 70 százalékára tarthat igényt a munkáltató. Amennyiben a munkáltató igénybe veszi ezt a térítést, a közhasznú foglalkoztatás ellenértéként más szervtől nem részesülhet díjazásban.

Adómese

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy ember. Ez az ember nagyon szegény volt. Egy rissz-rossz államilag nem tatarozott bérlakásban élt feleségével és két piciny gyermekével. Ez az ember egy szép napon arra gondolt, hogy mivel reménye sincs arra, hogy nagyobb lakáshoz jusson, s lassan a fejére omlik a családnak a jelenlegi „tanácsi”, bele kéne fogni egy saját lakás építésébe. Úgy is tett. Elkezdett kuporgatni. Hétszámra csak vajaskenyeret evett, mert akkoriban a vaj még olcsó volt. Amikor összegyűlt a pénze, nekikezdett. Hej, de a kis összekuporgatott gyorsan elfogyott. Mit tehetett, mit nem. Elment hát az OTP-be. Kapott is ott hitelt. Aláírták a szerződést, felvette a szerződésben szereplő összeget. Megépítette a házat, s aztán a jogszabálynak megfelelően tanácsi bérleményét visszaadta a tanácsnak. Kapott is érte lelépési pénzt. De Te, olvasó, nehogy azt hidd, hogy ezzel a pénzzel azt csinált, amit akart! Úgy történt, hogy a tanács átutaltatta az OTP-nek, az OTP pedig az összeget a kölcsöntörlesztés egész idejére elosztva levonta a tőkéből. Hogy fizetett-e kamatot? Naiv kérdés, hát persze, hogy nem. S ha most azt hiszed, hogy ez az ember kamatadót fog kapni az OTP-től, akkor tévedsz. Éppen fordítva lesz. Mert ezt az embert nagyon becsapták. Kirották rá a havi törlesztőrészt 100%-át adóként, pedig ő éppen annyi pénzt vett fel, mint amennyit a hosszú évek alatt visszafizet. Hogy időközben infláció lett? Arról az állam szépen leszede a saját sápját, elég ha az érték növekedésével progresszíven növekvő ajándékozási és örökösödési illetékre gondolsz, te jószándékú, hívó állampolgár. Ez a szegény ember most 1000 Ft-ot fizet havonta. Ebből (lévén három százalékos kamatozású a hitele) mintegy harminc forint a kamattörlesztés. Nos, ha jól meggondoljuk, az infláció alapon csak a kamat adóztatása indokolt, ez viszont azt jelenti, hogy a kamat 33, 33-szorosát kell az adóban megfizetni. Na jó, ez a szegény ember megfizeti, mert nem tehet mást. A törvény az törvény. Ámde egy szép napon kopog majd a postás. Hozza a személyi jövedelemadó bevallásáról az ívet. A szegény ember elkezd kiöltögetni. Hát egyszer csak mit lát, mit nem lát? Hoppá, adókedvezmény: azt mondja a jogszabály, hogy a lakáscélú hitelek három százalékos meghaladó kamatának 20%-a levonható az adóból. Coki te, szegény ember! Hátrébb az agarakkal! Ez rád nem vonatkozik. Te csupán három százalékos kamatot fizetsz, no meg a büntetőadót azért, mert levettél az állam válláról egy csomó terhet.

Így történik majd, hogy a szegény ember előbb-utóbb úgy érzi, ő másodrangú állampolgár, hisz még csak le sem vonhat... Persze ez a szegény ember nem tud róla, hogy ő lényeg másodrangú. Az elsőrangúak azok, akik nem szorultak rá a hitelekre, vagy ha igen, akkor már régen visszafizették. Szóval, amikor a szegényember minderre rájön, elhatározza, hogy soha többet a saját erejéből házat nem épít. Meg azt is elhatározza, hogy azokat akik így elbánták vele... De ez már egy másik történet. Szép álmokat.

Cs. R.

Nem kívánunk tehetetlen áldozattá válni!

A Szociáldemokrata Ifjúsági Mozgalom Szekszárd Városi Szervezetének felhívása az Országgyűléshez és az egész felnőtt-társadalomhoz

Tisztelt Országgyűlés!

Számunkra halaszthatatlan érdekvédelmi kérdésben kívánunk az állampolgári interpelláció lehetőségével élni. A gazdasági válság, az elődázhatatlan szerkezetváltás, és mindezek természetes kísérőjelenségeként realitássá vált munkanélküliség, a mi korosztályainkat legalább annyira – ha nem jobban – sújtja és fenyegeti, mint az előtünk járó generációkat.

Azzal a különbséggel, hogy a mi szociális biztonságunkat, emberi méltóságunkat – mert azért nekünk is van, és hadd legyen ilyenünk – mintha nem létezőnek tekintené a kormányzat, a parlament, illetve a felnőtt-társadalom. Minket, az első munkahelyhez sem jutottakat, illetve a várhatóan hiába is keresőket, megkülönböztető módon kirekesztett a segélyezés köréből a munkanélküli-segélyről életbe léptetett minisztertanácsi rendelet. Igaz, hogy megyénkben „csak” százakról, országos szinten is legfeljebb „csekély számú” ezrekről van szó, de a ma még talán elenyészőnek ható számokat meghatározza, hogy ezek az esetek ugyanennyi családot és háztartást érintenek. Arról már nem is beszélve, hogy elvben az állampolgári jog körében definiált szociális biztonsághoz és emberi méltósághoz fűződő jog csak egyénre értelmezhető, különben nem egyetemes.

A helyzet az elmúlt hónapokban lényegében nem javult, így várhatóan a tanév végével újabb százak és ezrek juthatnak hasonló sorsra. Élni kényeszerülnek a korábbi segítségtől (családi pótlék) megfosztott, újabb keletű adóterhektől és áremelésektől nyomorgatott, egyre szaporodó veszélyhelyzetektől (pl. munka nélkül maradó családfenntartó!) fenyegetett családok

nyakán, kimondva és kimondatlanul teherként és megtűrtként.

Ez az élethelyzet nem csupán képtelen, de emberileg megalázó is egy energiától, tenni akarástól feszülő, felnőtt életét mielőbb megkezdeni kívánó, a jövő építésében részt akaró és vállaló fiatal számára.

Nem először kerül terítékre ez a kérdés, hiszen a Szociáldemokrata Párt és Magyar Néppárt Tolna megyei szervezeteinek múlt év tavaszán közölt nyílt levele nyomán, Solymosi Antal Tolna megyei képviselő már interpellált érdeklődésünkben. Nagyon sajnáltuk már akkor, hogy a felszólaló képviselő társaival egyetemben elfogadta dr. Halmos Csaba államtitkár úr tájékoztatóját, illetve válaszát, amely a problémát elbagatellizálta, üres ígéretekkel azt a látszatot keltette, mintha közel lenne a megoldás. A lehetőségként felkínált „újrakezdők, pályakezdők vállalkozói kölcsöne” már a nevében is jelzi ellentmondásosságát olyan fiatalok esetében, akiknek nincs mit újra kezdeni. Arról már nem is szólva, hogy a felnőttek közül is csak azoknak igazi megoldás ez, akiknek „előéletük” során sikerült magukat szellemi- és főleg anyagiakban kondicionálni. Bizony kevés család rendelkezik olyan szellemi és anyagi háttérrel, amely esélyt ad az ilyen feltételekkel kínált megoldásra.

Az ugyancsak – szinte már tényként – megígért átképzési tanfolyamok pedig a legtöbb megyében hónapok óta váratnak magukra, s ahol beindultak is, a meglévő problémáknak csak töredékét oldották meg. Amennyiben Halmos úr ígéretei csak ennyi fedezettel bírnak még az általa irányított intézményeket és szakterületeket illetően is, hogyan gondolhatnánk, hogy majd a boltok és áruházak pénztáraitban elégségesek lesznek fizetőszerszökevényként. Ha azokat a családokat és fiatalokat is megkérdezték volna, akiket ez az élethelyzet sújt, aligha bagatellizálták volna el a problémát.

Mi pontos számokkal nem rendelkezünk, csak azt tudjuk, hogy sok egykori osztály- és iskolatársunk vergődik családjával együtt, nem egyet közülük társaságkerülő magányos em-

berré tett a „szégyen”, a kiszolgáltatottság. Ne beszéljen addig senki jogállamiságról és szociálpolitikáról, amíg ez a – várhatóan egyre többünket érintő – megkülönböztetés fennáll.

Tisztelt Országgyűlés!

Tisztelt Képviselők!

A fentiekben vázlatosan leírt problémák máris sok-sok kortársunknak az életkezdés, keserű realitás, és egyre többünknek közeljövőnk szorongató fenyegetettségét jelentik. Ezt a helyzetet – nyilván akaratlanul – Önök, (illetve felhatalmazott kormányzatuk) teremtték törvényalkotó munkájuk során. Mi azt kérjük, hogy vizsgálják felül korábbi döntésüket, és állapítsanak meg a segélyezésből kizárt – már első munkahelyet sem találó – fiatalok számára egy méltányos segélymértéket, melyből csak az legyen kizáró ok, ha az illető nem tanúsít elvárható együttműködési szándékot az elhelyezésén, illetve átképzésén munkálkodó állami intézményekkel. Mi áldozatot is vállalunk ha kell, de nem kívánunk tehetetlen áldozatokká válni. Egyetértünk a sokat hangoztatott jelszóval, hogy az igazi megoldás az elhelyezés, a munkahelyteremtés. Mi is dolgozni akarunk, és nem segélyeken tengődni. Megértjük a nehézségeket is, de a jogilag szentesített hátrányos megkülönböztetés ellen a leghatározottabban tiltakozunk!

A fentebb előterjesztett kérésünk nyomatékosítására további aláírásgyűjtési akciókat kezdeményezünk. Felkérjük kezdeményezésünk támogatására az ifjúsági érdekvédelmi és politikai szervezeteket, a tapasztalataink szerint velünk kinyilvánítottan együttérző pedagógusokat, főiskolásokat és egyetemi hallgatókat, szüleinket, felnőtt barátainkat, az egész felnőtt-társadalmat!

Szükség esetén demonstrációra is vállalkozunk, őszintén remélve, hogy ez utóbbira nem lesz szükség.

Szekszárd, 1990. január 20.

A Szociáldemokrata Ifjúsági Mozgalom Szekszárd Városi Szervezete
7102 Szekszárd 2. Pf. 528

Ki mint kezdi, úgy végzi

Hát ezek a közmondások! Nem bejött megint egy. A címbélire gondolok momentán. No, nem örömmel. Mert bizony úgy végezzük, ahogy kezdtük, szegényen. Mi a 28-asok, meg tőlünk idősebbek, nyugdíjasok, nyugdíjjogosultak.

Nem elég, hogy meg kell vonnunk magunktól ezt is, azt is, hogy fillérre ki kell számolnunk mindent, hogy élhetünk óráról órára, – bocsásson meg a fiatal olvasó, de most magunkat sajnálom –, de nekünk már reménységünk sincs, hogy lehet jobb is. Az asztrológus a hét szűk esztendő jósolja a televízióban, a pénzügyminiszter bánatos tekintete még ennél is többet sejtet. A közgazdászok meg a politológusok, akik nem lafacáznak, azt is közlik egymást túllícitálva, hogy ők már milyen régen megmondták, hogy ez így lesz, mert nem lehet másként, mert meg vagyunk írva a sors és a tudomány könyvében, és így tovább, és így tovább.

Urísten, miket ígérték nekünk negyven évvel ezelőtt! Csak a legáltalánosabbat mondom; a békés öregkort, a tisztas nyugdíjat, a megérdemelt munka jutalmát. Ha az ember nem akarja magát megüttetni a gutával, jobb ha

nem is gondol minderre. Hogy még ez a kis nyugdíj is az államra maradjon!

Egy jó kis felvonulás, egy jó kis tüntetés, mint hajdan ifjúkorunkban talán ez még kellene! Visszakövetelni azt a pénzt, ami levontak nyugdíj és egyéb járulékok formájában a fizetésünkből negyven éven át minden hónapban. Látom megviselt, megszorított magunkat, amint hosszú sorokban vonulunk, s görbe botjainkat, esernyőinket, mankóinkat, ételhordóinkat magasra emelve üvöltjük, már ahogy rossz gégeknél telik, hogy vissza, vissza!, meg hogy tejet, kenyert! aztán, hogy fizessenek a gazdagok! és még; le a vámszedőkkel!, le a csődtömeg-gondnokokkal! Transzparenst is vinnénk, ezzel a jelszóval: Elvtárs, te tetted ezt? Ezt már csak azért is cipelnék, ha belszakadunk is, hogy jelezzük, nem kérünk az arcátlan fogadatlán prókátorokból, az új MSZMP védnökségéből. Ok, éppen ők, a kormánnyal szemben is, védelmezik a mi kisnyugdíjas érdekeinket – hírelik fennen, hogy nem rogy rájuk az ég. Lepusztult életek, krajcárkodás, tönkretett remények, vegetáció; uralmuk 40 éve eredményezte ezt, s ők majd most védelmünkre kelnek.

A vádlott mint védő! Ekkora pimaszságtól elnémulok. De az a transzparenst azért beszél.

Debreceni Tibor

DINAMIT

avagy miért robban fel minden

Murphy törvénye, miszerint minden, ami elromolhat, az el is romlik, fényesen igazolódik a magyar gazdaság mindennapjaiban. Hibás döntések sorozata által terelgetve a magyar kormány eljutott a szén-, urán- és más bányák bezárásának gondolatáig.

A gondolatot tettek követték. A hibás döntések sorozata a hatvana év közepéig nyúlik vissza. Az új gazdasági mechanizmus jegyében ekkor döntöttek először úgy, nincs szükség a magyar szénre, lesz elegendő olcsó olaj. 1980-ig közel kilencven bányát érintett a visszafejlesztés, aminek következtében 400 millió tonna szén maradt a föld alatt (végleg?).

Amikor 1973-ban bekövetkezett az olajárrobbanás, majd ennek második fordulójára 1978-ban, s a kőolaj világgpiaci ára majd úzszeresére szökkent fel, olyan ötlet született az akkori élcsapat fejében, hogy ezt a hatást határainkon meg lehet állítani. Tízmilliárd forintot szántak rá, de ez az összeg mindösszesen egy esztendő ellentételezésére volt elegendő. Eközben a világon egyre-másra álltak át olajtüzelésű erőműről szénttüzelésűre. Mi ehelyett új olajerőműveket, s egy azóta is csontszáraz kőolajvezetéket építettünk. A bányabezárások új keletű indoka: veszteséges a magyar szén kitermelése. Mihez képest?

Hazánkban a kormányzat a mai napig is egy nyomott szénárát tart érvényben, eddig a bányáknak csupán az erőművek ellátását tették kötelezővé, míg az erőművek hallatlan nyereséggel dolgozva 70–80 milliárd hasznot ömlesztettek be az államkincstárba, ahonnan mindenfelé elfolyt, többek között a hibás „olajdöntés” következtében felvett hitelek fedezésére. A szénbányák pedig „dotációként” 3 milliárdot kaptak vissza.

Nem oly régen hazánkban egy angol bányászati delegáció járt (Theater asszony szakértői), hogy a magyar kormány kérésére megvizsgálják, miért veszteségesek a magyar bányák. Megállapították, hogy a magyar szénárak – figyelemmel az energiatartalomra – harminc százalékkal a világgpiaci árak alatt vannak. Ha a kormány az árakat a helyére tenné, a legtöbb bányában eltűnne a veszteség.

A bányák bezárása mellett egyetlen nyomós érvelt felsorakoztatni, azt, hogy a nekik nyújtott „dotáció” felelős a gazdaság nehézségeiért. Bűnbaknak mindig lennie kell, s a bányát és bányászt megtenni felelősnek egyszerűbb, mint megkeresni a hibás döntések hozóit, s felelőségük arányában elmarasztalni őket. Az árak alacsony volta végül oda vezetett, hogy a bányák annyira eladósodtak a bankoknál, hogy a termelést a magas kamatok tökéletesen ellehetetlenítik.

Nem volt ám ez mindig így. Nagy királyaink különféle kedvezményeket adtak a bányatulajdonosoknak, s a bányák öt évszázadon keresztül az ország importszükségletének nyolcvan százalékát tudták kitermelni. Bármilyen körülményt is biztosítunk a bányáknak, a technikai fejlettség je-

lenlegi szintje mellett valóban lehetnek veszteséges bányák. A bezárások helyett sokkal előnyösebb lenne például az István aknát Pécssett a hatodik szint alá süllyeszteni. Ez belekerülne három és fél milliárdba, de az ott lévő szénvagyon a jelenlegi kitermelés ütemében még 40–50 évre elegendő lenne. E mellett csupán zárójelben jegyzendő meg, hogy a nem „épülő” nagy-maroszi vízlépcső az 1990-es esztendőben 8 milliárdba fog nekünk kerülni.

A bányabezárások következménye a bányászok szélének eresztése. Am ez a dominóelv következtében jóval több emberre lesz kihatóssal, mint számolták. Az sem megvetendő szempont, hogy ha egy bányával egyszer felhagynak, az újra megnyitása legalább annyiba kerül, mint egy teljesen új bánya. Arra meg külön kíváncsi lennék, miként csalogatnák vissza ez esetben az elzavart bányászokat, mert a bányákat az energiapiac függvényében előbb-utóbb újra meg kell majd nyitni (de erről majd később).

Magyarország jelenlegi szénvagyon 10 milliárd tonna, az ipari készlet valamivel kevesebb, mintegy négyszáz évre elegendő a jelenlegi kitermelési ütem mellett. A működő bányák vagyona 500 millió tonna. Mire ez a készlet elfogy, rendelkezésre áll (már ma is alkalmazják helyenként) egy új technológia a mélyebb rétegek kinyerésére. A bányákat bezárni sem olcsó mulatság, sőt van olyan bányánk, aminek esetében ez igen elgondolkodtató esemény lehet.

Hazánk egyetlen uránbányája által kitermelt ércet a Szovjetunióban dolgozzák fel. Onnan szállítják vissza a

Paksnak szükséges fűtőelemet. A paksi erőmű máshonnan vett fűtőelemmel nem képes üzemelni. A hazai urántermelés gazdaságosságát az dönti el, hogy a hosszú távú szerződéses árat miként határozzák meg (ez a szénbányákra is vonatkozik). Az ár szempontjából nem közömbös a dollár-fórint szorzó sem. Az uránbánya bezárása esetén a bánya környékén egy állandó figyelő- és mérőszolgálatot kell fenntartani a kifolyások, patakok vizének ellenőrzésére. Uránról lévén szó, a kaput sem lehet csak úgy egyszerűen becsukni... A bánya további működtetése 2 milliárd veszteséget okozna évente, ebből egy milliárd az a tétel, ami fontos nyersanyagok formájában – a világgpiaci árnál olcsóbban – a Szovjetunióból az uránért cserében megkapunk. Igaz, ez a tétel máshol szerepel a költségvetésben, nem mint a bánya haszna. Az uránbánya bezárásával a ma még nyereséges úrkúti mangánbánya nyeresége is megkérdőjeleződne. Ha az uránbánya bezárásra kerül vagy Nyugatra „adjuk el”, onnan kell megvennünk az ércet, amit a Szovjetunióban dolgoznak fel – dollárért, természetesen a világgpiaci áron.

Miközben Németh Miklós a KGST megreformálásáról tárgyal, a KGST energiarendszerében egyre több hiba mutatkozik. A szovjet cégek a rubel leértékelése óta arra vannak ösztönözve, hogy nyugatra, s ne nekünk adják el a stratégiaileg fontos energiát. A minap az Izvesztyijában megjelent egy hír, mely arra utalt, hogy nem fogunk több olajat és áramot kapni, ha nem nyújtunk megfelelő ellentételezést, ami a jelen esetben a rendkívül rossz (nyomott) árú élelmiszerexportot jelent, amit végül is a magyar vásárlók fizetnek meg. Minden ellenkező elemzéssel szemben a hírt azért kell komolyan vennünk, mert annak ellenére jelent meg, hogy szovjet gazdasági körökben is ismert a két ország áruforgalmában meglevő aktívumunk.

Nyilván nem véletlenül került erre most sor, vélhetően felsőbb sugallat is

közrejártszott ebben. A két ország azon gondolkodik, hogy dollárelszámolásra térünk át. Mivel a magyar feldolgozóipar nem képes kitermelni az energiaimporthoz szükséges exportfedezetet, a bányák bezárása öngyilkosság. Megeshet, hogy mégsem lesz dollárelszámolás, ám ebben az esetben is rákényszerülünk, hogy dollárért vásároljunk. A szovjet készletek sem végesek, egyre távolabbról érkeznek a szállítmányok. A jelenlegi szovjetunióbeli zilált gazdasági helyzetben még működnek a csővezetékek, de a közúti és vasúti szállítások már most is akadoznak. Mi lesz, ha eltűnik a szovjet olaj? Bezárt bányáink sötét aknáinál is mélyebbre süllyedhetünk. A mainál is gyorsabb infláció indukálódik a hirtelen megnövekvő dollárimport következtében (adott esetben ez akár hiper-, szuperinfláció is lehet). Bányát lehet egyik napról a másikra bezárni, a megnyitást ettől lassabban megy. A szovjet olaj és földgáz egy része pótolható lenne a magyar kitermeléssel, de évek óta csökken az a pénzösszeg, amit a kormány új lelőhelyek feltárására szán.

A bányák bezárásról a Németh-kormány döntött. A következményeivel az új kormányknak kell majd szembenéznie, mondotta egy beszélgetésünk során dr. Hahn György geomorfológus, aki a bányabezárásokat a szociológiai következmények miatt is ellenzi. Mindezen tények mellett – mondta ő – azt sem szabad elfelejtelnünk, hogy a bányákban nem csupán magasan szakképzett, de tökéletesen elkeseredett bányászok dolgoznak, és jelentős mennyiségű dinamit is található.

A robbanás lehet azonnali (ha a bányászok elkeseredésükben erre hajlanak), és lehet késleltetett, ez esetben árobbanás formájában jelentkezik.

Az óra ketyeg, s ha a dolgok nem változnak, a bomba előbb vagy utóbb felrobban.

Csik Rita

Szocialista autó

– megkímélt állapotban

Kis bácsit, a szomszédot nem sikerül felrázni. A Déli Krónikában, a SZER Hazai Naplójában, az Esti Magazinban és a Tv-híradóban sorozatban meghallgatta, megnézte a Suzuki vegyes vállalatról szóló tudósításokat. Tudja, hogy az autó kis fogyasztású, környezetkímélő, kényelmes... De makacs. Már mint Kis bácsi. Hajtja a Ladáját, alias Zsiguliját, ami 13 éves, rengeteget fogyaszt, ezzel szemben bajban-örömben együtt van Kis bácsival. Az elmúlt 13 évben ugyanúgy lerobbant, mint tulajdonosa. Egy helyütt kopog, más helyütt nyikorog, hidegindításnál – mivel a garázsírozás, akárcsak kis hazánkban a lakáshelyzet, luxus! – sír-rí. Forrósgában nyögdecse, esőben, hóban leáll, azután, mint aki megrázza magát, mintegy magától újra mozdul, nekifekszik a hazai útviszonyoknak csúfolt képtelen állapotoknak.

Pedig az a Lada, Kis bácsihoz képest, szinte új. Kis bácsit nem látta, nem látja oly gyakran orvos, mint autóját a szerelő. A szívbeteg Kis bácsi, pont, mert szívbeteg, lohol a mesterhez, ha félrcüt a motor: csináljon valamit, mert autó nélkül ő, Kis bácsi, csak fél ember. Baktat a karrosszériához, mert a kasznit minden télen úgy kimarja a sölé, mint az ő fekélyét a gyomorsav. Rendszeres időközönként „cserét kell eszközölni” a kipufogódobbal, a bilincsel, az ipszilón-tengellyel, a trafóval, a termosztáttal. A gyújtáson állítani kell, a féken igazítani. Lábtartólemez után kajtatni az alkatrészhiányos körülmények közepette, miközben Kis bácsi csupán körülírja, érteni nem érti, hogy

tulajdonképpen mit kíván a flegma képű kereskedőtől. Mert Kis bácsi amatőr festő – kocsiját is arra használja, hogy mindig más tájakat lásson –, az autó műszavait illetően viszont kifejezett antitalentum. Amit kimond, azt is hallomásból „tudja”, hiszen autója fennállásának 13 esztendeje alatt többszörösen megvette, megcsináltatta már ugyanazt. Gumiköpenyt, belsőt is több garnitúrát cserélt, mint ruhát. Ennyi pénzből, nem vitás, egy új autó is összefőtt volna, de Kis bácsinak egyben soha nem volt annyi pénze, hogy a régit fenntartsa, az újat befizesse. S mert a kocsit 10 éves, mindhiába a szinte már élőnek kijáró diagnosztizálás, „Zoltán” – merthogy neve is van az autónak – a hatóság éves vizsgára kötelezi. Tehát megy az autó, megy a pénz. Kis bácsi nemcsak műszakinak, matematikusnak is gyenge, azzal viszont tisztában van, hogy nemcsak a karbantartás iszonyú drága, de a hajtóanyag, a benzin is. Ha ütnek a „gazdagokon” egyet, az autósok ketőt kapnak, sőt legutóbb három és felet literenként, miután hol az „útalap”, hol a költségvetés követ el útonállást a magán-gépjárművezetők sérelmére. Ám Kis bácsi dacol. Dafke nem vesz Suzukit. A magyar autójavító-ipar valóban kiváló, csak a rezsiátalány és az adó magas, valamint a jövedelem alacsony. Kis bácsi szuszog, rohan az autója után, mígnem egy szép napon majd a futóművet is kihúzzák alóla.

Pál Zsuzsa

Számoljunk csak! ✓

Műholdvevő kukafedő

Akármilyen furcsa, de bizony ilyen is létezik – persze ott, ahol talán nem is lennének ennyire rászorulva: az Amerikai Egyesült Államokban. Sőt, nemcsak a kukafedőből készítették műholdas tévéadás vételére alkalmas házi antennát, hanem egy serpenyőből is, amelyből előzőleg gondosan megették a vele árukt készített. Ez utóbbival volt ugyan némi bonyodalom, mert egy angol cég készíti, s így a másodlagos felhasználáshoz előzőleg engedélyt kellett az élclmes gyártónak kérnie, de ott nincs olyan akadály, amit le ne győznének, ha jó üzletet sejtene benne.

Azt gondolhatná most bárki, hogy jó, jó, de talán nem olyan tiszta az így közvetített kép, mint a kábelen, vagy méregrágra parabola-antennán befogott. Csalódást kell okoznom: ugyanolyan tiszta és élvezhető, sőt ennek a kezdetleges szerkezetűnek még előnye is vannak. Amíg például az általunk használt antennák beállításánál 0,1–0,2 fok is sokat számít, ezeknél a kukafedőknél és serpenyőknél 1–2, olykor 3–4 fok sem! Mintha ezzel segítenék a barkácsoló kedvű, de vékony pénztárcájú tévékedvelőt.

Mindenki tudja, hogy a nálunk használt parabolaantennák több százezer forintba kerülnek, ráadásul több helyütt úgy oldották meg működésüket, ami további bevételt jelent a beszerelőnek. Hozzájárulást szedtek a felállításához – magyarul kifizették az antennát –, havonta pedig lakásonként begyűjtik a további sápot. Ha hozzáértők utánanéznének, mennyivel kifizetődőbb lenne házilagosan elkészíteni a műholdvevőket, alighanem meglepődnének, mennyi pénzt dobtak ki eddig, s dobnak még ezután is az ablakon!

Az az érv sem állja meg a helyét, hogy a külföldi műholdas adásokért fizetni kell. Igen, kell, ha azt tovább sugározzák, vagyis újabb hasznót termelnek vele. A nemzetközi egyezmény azonban szót sem ejt arról, hogy mindenkinek, akinek egyéni parabolaantennája van, fizetnie kellene. (Gondoljuk csak meg: ennek behajtása többbe kerülne, mint amennyit megérne!)

Talán tilos lenne ilyen műholdvevőt készíteni? Tudomásom szerint nem az, de ha mégis az lenne, nem volna-e a helyes piaci stratégia, hogy nézzen utána, aki teheti, megvalósítható-e ez az olcsó tömegcikk, s aztán majd, ha egyszer engedélyezik, piacra dobhatná, akár másnap. Netán exportra is.

Erdődi T. László

Új osztrák–magyar kft.

Magyarország egy hagyományos „téglaszó” – tudhatuk meg egy sajtótájékoztatón. No, nem azon, amelyet az SZDSZ és a FIDESZ tartott, s amelyből kiderült nemcsak az, hogy a belügy „téglái” minden ellenzéki szervezetben ott vannak, hanem az is, hogy immáron az ellenzéknek is vannak „téglái” a belügyben. Hazánk a politikai helyzetétől függetlenül minősíthető téglaszó, mert az egy főre jutó valódi téglafelhasználásban (is) meghaladjuk – jelenleg éppen 20 százalékkal – a szintén magas ausztriai színvonalat. E tényben osztrák szomszédaink élelmes kapitalistái jó üzletet szimatoltak, s mert részükről ugyancsak bíznak a közös 1995-ös világkiállítás sikeres megrendezésében, ami várhatóan tovább növeli a téglai gényt, a Wienerberger Építőipari Rt. magyar partnerekkel az 1989-es esztendő utolsó munkanapján megalapította a Hungária-Wienerberger Kft-t, a magyar építőipar eddigi legnagyobb vegyesvállalatát.

Az új kft. négy téglagyárat üzemeltet Magyarországon: kettőt a főváros közelében, Óbottyanban és Solymáron, kettőt pedig az osztrák határ közelében, Sopronban és Kőszegen. A társaság alaptőkéje 2,6 milliárd forint. Ennek fele van a magyar partnerek – a Budai Téglaiipari Vállalat, az Észak-Dunántúli Téglai- és Cserépipari Vállalat, a Közép-Dunántúli Téglaiipari Vállalat, a Pietra Épületkerámiaipari Vállalat és az Állami Fejlesztési Intézet – kezében. Az alaptőke másik fele a Wienerbergeré, amely cég két tetőcserepyártó vegyes vállalata – a VÁEV-Bramac és a Duna-Bramac – révén már eddig is igen eredményesen mu-

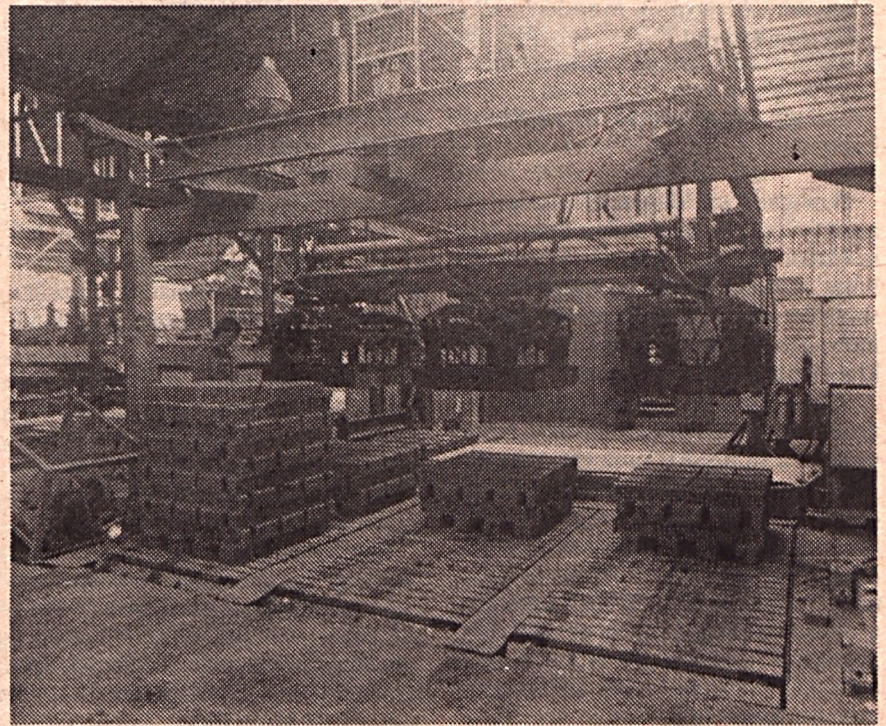
Testvérvállalat nem konkurál

Az árak felszabadítása után kitört a húsháború Győr-Sopron megyében. A hústermelők úgy gondolták, hogyha a szabad ár – mint azt jó előre jelezték – a fogyasztói árakban egyértelműen árnövekedést jelent, akkor abból őket is megilleti olyan részesedés, amely megfelelő jövedelmet biztosíthat számukra. Úgy gondolták, hogy ez napjainkban az első osztályú vágósertésnél kilogrammonként 75,- forintos felvásárlási árat jelent. Ezért érdekvédelmi szervezettel, a TE-SZÖV állattenyésztési szakbizottsága tudatta is a Győr-Sopron Megyei Húsipari Vállalattal. Jöndulatukat tanúsítandó azonban közölték, hogy hajlanak a kompromisszumra, s januárban még 72,- forintot is elfogadnak, amennyiben egyúttal megkezdődnek a tárgyalások a későbbi, végleges árakról. A húsipari vállalat azonban nem volt hajlandó tárgyalni: közölte, hogy tartja magát a húsipari egyesülés által kiadott országos irányárhoz.

A termelők úgy gondolták, vége azoknak az időknek, amikor a felvásárló állami cég monopolhelyzetből diktálhatt. Úgy döntöttek, hogy élnek a szabad piac előnyeivel, s a konkurenciához fordulnak. Telefonon megállapodtak a Pápai Húskombináttal, hogy az kilogrammonként 72,- forintos áron felvásárolja a győr-soproni sertéseket. A sertéstartó gazdaságok illetékes vezetői meg is állapodtak abban, hogy januárban mind nagyüzemi, mind háztáji sertést csak Pápanak adnak el, a győri vállalatnak pedig megüzenték, hogy februárban is csak akkor hajlandók vele tárgyalni, ha azt ó kéri, a kiindulási alap pedig csak a 75,- forintos ár lehet.

Az állattenyésztési bizottság másnap már meg is kezdte a pápai szállítások megszervezését, ütemezését, harmadnap

Közös téglák a világkiállításához

talakozott be a magyar piacon. A négy téglagyár átvételével a Wienerberger megerősítette pozícióját, mint a téglafalrendszerek legnagyobb előállítója Európában. A Wienerberger-csoport érdekeltisége immár 24 téglagyár tartozik – a magyarországiakon kívül Ausztriában és az NSZK-ban.

A Hungária-Wienerberger Téglaiipari Kft. Magyarországon terveik szerint komplett falazó-, áthidaló és földmunkázatokhoz szükséges téglarendszereket gyárt. Kezdetben évi 230 millió téglacység előállítását és közel egymilliárd forintos forgalmat terveznek. Nagyméretű beruházások és kor-

szervezők, valamint két új gyártósor felépítése után azonban a kapacitás hamarosan évi 400 millió téglacségre, az éves forgalom pedig kerekén kétmilliárd forintra növekszik. A két Bramac vegyes vállalat termékeinek kedvező fogadtatása nyomán joggal bízhatunk abban, hogy a téglaiiparban is kiváló minőségű termékekkel bővül a ma még szűkös hazai választék, s a nyugat-európai színvonalú marketing, technológia, gyártásközi ellenőrzés és kereskedelmi szervezet meghonosítása termékenyítő hatással lesz a konkurenciára is...

L. Gy. G.

Húsháború a Kisalföldön

pedig megérkezett küldöttségük Pápara, a megállapodás részleteinek kidolgozására és aláírására. A Pápai Húskombinát vezérigazgatói irodájában azonban nagy meglepetésre ott találták a Győr-Sopron Megyei Húsipari Vállalat vezetőjét is. Kiderült, hogy Pápan a győrieket továbbra sem konkurencsnek, hanem „testvérvállalatnak” tekintik, s a vezérigazgató nem akar testvérháborút... Igaz, a beígért 72,- forintos árat már nem változtatta, nem változtathatta meg, de ez nem hozta zavarba a rutinos „vezért”: feltételül szabta – tudván, hogy ez teljesíthetetlen –, hogy hetente legalább ötezer darab sertést szállítson Pápara Győr-Sopron megye. (Januárban összesen tudtak volna ennyit értékesíteni előzetes tájékoztódásuk szerint...)

A termelők egyelőre kitartanak, de kutyaszorítóba kerültek: Pápan nem veszik meg, Győrbe ők nem adják disznóikat, a fránya állatok pedig eközben eszik a drága takarmányt, s ha tömegük túlhaladja a 130 kilogrammot húsuk értéke lecsökken. A húsipar minden bizonnyal épp erre játszik rá, szemlátomást mit sem törődve azzal, hogy alapanyag híján kapacitásaik kitöltésével már korábban is gondjaik voltak. A húsháború végső áldozatai pedig minden bizonnyal ezúttal is a fogyasztók lesznek, akik hiába bizakodnak abban, hogy a csillagászati árak mellett legalább a bőséges választék kárpótolja őket. S abban se tessék naivul reménykedni, hogy a termelői árak letörése a fogyasztói árak csökkenése irányában hat: az árkartell nemcsak egy irányban működik...

Láng

Nyílt levél Bába Ivánhoz, a Dátum főszerkesztőjéhez és Szabó Zoltánhoz, az „Alattvalók mundérban” című cikk szerzőjéhez (Dátum 1990. 1. 8. szám 4. oldal.)

Tisztelt Főszerkesztő Úr és Szabó Úr!

A magam és a Magyar Néphadsereg azon tisztjei nevében akiket Bokor Imre ezredes is úgy emleget könyvében, hogy a munkájukat becsületesen, a szolgálatukat tisztességesen ellátók – mélyszéles felháborodásomat fejezem ki a cikkben foglaltak miatt.

A mocskolódás, egyes esetek általánosítása szerintem nem tartozik a demokrácia és a sokat emlegetett jogállam eszköztárába. Melyik az a társadalmi réteg, kategória, vagy nevezük bárminek, (orvosok, tanárok, vasutasok, szállítómunkások, bármely gyár dolgozó kollektívája és így a katonák, rendőrök is stb.), ahonnan nem lehetne negatív példát meríteni. Mindezt már csak általánosítani kell és kész a lejárásra alkotott kép.

Nem oly régen (néhány hónapja) még az volt a nagy kérdés: a fegyveres erők hivatásos és sorállományú tagjai, hogy állnak a demokratikus átmenet békés úton történő végrehajtásához.

Azt hiszem, mi bizonyítottunk, ráadásul nemcsak idehaza, hanem a romániai események kapcsán is. Ez a hadsereg tényleg a nép hadserege, legalábbis én és bajtársaim annak tartják. A demokráciára nekünk legalább annyira szükségünk van, mint Szabó Zoltánnak és „elv”-társainak.

A Dátumot, mint szabadelvű újságot nyíltságáért eddig is tiszteltem és továbbra is olvasom. De amikor e cikk közzétételére minden kommentár nélkül vállalkoztak, csak találgattam mi motiválhatta őket.

Talán úgy érezték, hogy Szabó úr a teljes igazságot írta?

Talán Önök, újságírók és munkatársaik is azt tapasztalták katonai idejük alatt, amit Szabó úr leírt?

Talán azt, hogy a katonák megtették ígéretüket (vagyis azt, hogy a békés átmenet biztosítékai lesznek) s most már nyugodtan bombázzhatják őket igaz és igaztalan lövedékekkel, ők úgysem reagálnak semmire? Vagy talán az ilyen cikkeket hiányolják az olvasók?

Sajnos, nekünk nincs érdekvédelmi szervezetünk, ami ilyen helyzetben megvédené bennünket, így magunknak kell tollat (s nem fegyvert, ahogy sokat szeretnék) ragadnunk védelmünk érdekében. És most szeretnék a magam és bajtársaim nevében bizonyítékot szolgáltatni a Szabó úr által leírtak cáfolására (nem vitatva azt a tényt, hogy nálunk is történtek visszaélések).

A leírtakból nehéz eltalálni, hogy Szabó úr hol szolgált és milyen iskolai végzettséggel rendelkezik.

Jómagam is megjárta néhány alakulatot, így nekem is van bizonyos tapasztalatom, s mire jelenlegi beosztásomat és rendfokozatamat elértem 19

és fél évet kellett nappali tagozatokon iskolába járnom (de nem azért, mert egyszer is megbuktam volna, hanem ennyit kellett tanulnom).

Amikor azt írja Szabó úr, hogy lelketlen, embertelen nevelés folyt primitív, iskolázatlan, szakmailag képzetlen tisztekkel, tiszthelyettesekkel és mindez felveheti a versenyt a fasizmussal, nem kaptam levegőt. Hogy van joga ilyen párhuzamot vonni? Talán ő mérnök, orvos, vagy netán professzor, akit szegényszemre egy nála jóval műveltebb ember oktatott a katonai ismeretekre?

Biztos volt érettségizett, egyetemre előfelvett sorkatona, akit a szakiskolával rendelkező tiszthelyettes is oktatott néhány katonai fogásra, a szolgálat ellátására, de ezek az emberek azt a területet jobban ismerték, mint a bevonult, érettségizett újonc.

Ami a katonatársakkal történő elbeszélgetés útján szerzett információkat illeti, ki ne tudna egy-egy megtörtént esetet kissé érdekfeszítően, kissé felnagyítva elmondani, s mindezeket csokorba szedve akár könyvet is írni. A „Princ, a katona” című film is úgy készült, hogy a Magyar Néphadseregben sokhelyütt megtörtént eseteket egy emberre adaptálták.

Ugye, kedves Szabó úr nehezen lehet, hogy mondjuk egy helyőrség 300 tisztje, tiszthelyettese nem a benzinkútnál, hanem a laktanyában tankol (nem tagadva ezzel, hogy bizony történtek csalások, álmeztakarítások, azért, hogy a sorkatona sofőrnek kifizethető legyen a pótlék).

Ami a lakásokat illeti, szeretnék annyit keresni, hogy minden áthelyezés után az új helyőrségben vásárolhatnék egy lakást. Jómagam csak négyszer költöztem, de ismerem bajtársat aki egész szolgálati ideje alatt 16-szor költözött. Igen, ahogy Szabó úr mondja, akinek nincs fogalma, hogy mi az a szolgálati lakás, az nem is tudja, mennyit kell fizetni érte! (Mindig is fizettünk, nemcsak a demokráciában!) Ez sem titok, így kérem jegyezze (ez, amit én fizetek, s ezt tudom igazolni is):

- lakbér (2,5 szobás lakótelepi lakás) 1126 Ft
- most fogják emelni 40%-kal
- meleg víz (most fogják emelni) 266 Ft
- fűtés (júniusban emelik) 1282 Ft
- gáz (júniusban emelik) 124 Ft
- villany (júniusban emelik) 500 Ft
- ez összesen 3298 Ft.

Mindehhez adjon három gyermeket, akik közül kettő nálam, az én háztartásomban él.

Kérdés: kevés-e vagy sok, vagy talán a forint értéktelenedett le ennyire?

És ehhez jön majd a csatornadíj is. Ha a válaszom ősszel fogalmazódna meg, akkor ezt még 50-60%-kal told-

ja meg. Az állagmegőrzésről csak annyit, ma már megtanultuk mi is félrerakni a számlákat a WC-javítás 508 Ft-járól, egy gázégő-beszabályozás 128 Ft-járól. És higgye el, nekem is kell még plusz két napot várni, mire kijönnek hozzám a nem katona, hanem vállalati szerelők.

Ezzel csak a mindennapos olyan bajainkat említtem, ami gondolom Szabó urat is irritálja. Nos, ha mindezek után ezt Ön filléresnek nevezi, kíváncsi lennék, mennyit keres!

Az élelmiszerraktárainkban lévő élelmiszerek nem a tisztai állomány ellátását szolgálják, mi is az ABC-ben vásárolunk mint Ön, Szabó úr. Legfeljebb azt veheti a szemünkre, amiért nem álljuk egyenruhában a lökdösdést az olyan kicsi, de nagy létszámot ellátó boltokban, mint a Tüzér utcai. Talán ezért nem lát egyenruhás embert vásárolni?!

Az üzemi konyhán mi is fizetünk és mindig is fizettünk: jelenleg 33 Ft/ebéd összeget. Ami pedig a halügyet illeti: van fogalma arról, mennyi is az a 70 mázsa hal? Az hét tonna, vagyis hétezer kilogramm! Mekkora lehetett az az egy autó, amelyik hozta? Remélem, nem víz nélkül? És milyen alakulatnál történt ez? Mert kevés az a laktanya, ahol kétszáznál több tiszt szolgál egy alakulatnál. Így is legalább mindenkire jutott 35 kg. De ha netán egy keretalakulatnál vagy önálló századnál szolgált (mivelhogy mindig századot említett), elképzelhető, hogy 100-350 kilogrammot is hazavittek a szatyorban. Tudja: fogtam „egy ekkora halat”! Elképzelem, ahogy ez a sok szatyros ember végigment a városban...

Tudja, Szabó úr én is voltam árvíz-nél, s én is szolgálhatok érdekléssel. Voltak olyanok, akik nem engedték, hogy mentsük a ház értékeit, mert

alig várták, hogy összedőljön az amúgy is rozoga házuk és a benne lévő érték, mert az „úgy is fizet a biztosító” elvet hangosan vallották. De minden kitüntetésnél *jobban esett* (mert én sem rendelkezem tiszt létemre velem, pedig háromszor merültem alá a sodrásban, hogy ez elmerült úszójárművünket kiemelhessük és utólag bevallom félttem is), *a megmentett öreg bácsi*, mama és tanítónő köszönete mint a „több kiló jelvény”.

Befejezésül csak annyit, jó ha tudja: én is és társaim is elhatároljuk mindazoktól magunkat – legyen az katona vagy civil –, akik visszaéltek a hatalmukkal, herdálták a nép vagyonát, korrumpálódtak és anyagi haszonra jogtalanul tettek szert. De a hazáját szerető, népét féltő, a demokráciát védelmező és a választási mocskolódásból kiharadni akaró katonatársaim nevében is visszautasítom az igaztalan dolgokat, az ellentétek ilyenén való szítását undorítóknak és visszataszítóknak tartom. Ha pedig Szabó úr mindezeket tapasztalta, akkor meg is tudja nevezni azokat a személyeket és helyőrségeket, akik és ahol ezeket elkövetették. Ez így fair! Mert ha ez ott igaz is volt, nem biztos, hogy ez a Magyar Néphadsereg egészére igaz!

Ami pedig a békés átmenet felelős politikai gondolkodását híven fejezi ki számomra a másképpen gondolkodók közül, az dr. Vígh Károlynak a Népszabadság 1990. január 12. száma 6. oldalán lévő cikke. Nem MSZMP-demagógia, ezért Szabó úr Önnek is szíves figyelmébe ajánlom! Talán így is lehet.

Budapest, 1990. január 16.

Őszinte bajtársi tisztelettel:

Erdős László
honvéd őrnagy

Válasz egy válaszra

Egy írás utóélete

Lapunk január 16-i számában jelent meg Válasz a dunafalviaktól címmel egy levél, a hozzá fűzött kommentárral. Az írás éli utóéletét, mivel a levélben bírósági eljárással megfenyegetett cikkíró sem hagyhatott valamit szó nélkül:

„Mégpedig a fenyegetést! Uraim, állok elébe. Csak emlékeztetni szeretném Önöket arra az utolsó találkozásra, amelyre maguk is hívatkoznak. Akkor semmiféle óva intést nem tanúsítottak, sőt lapultak, mint nyuszi a fűben. Ugyanis abban a másik lapban, amit Önök emlegetnek, nem a tsz-t, hanem a BACSHUS vállalatot „kezdtém ki”, s utóbb kiderült, Önök a „huntyók”. Az csak a lap szerkesztőjének köszönhető, hogy az Önöket bírált cikk meg sem jelent, csak a BACSHUS reagálása. Mert nem a BACSHUS tehetett arról, hogy a gazdáktól nem vették át tavaly időben a disznókat, hanem a maguknál lévő fejtelenség. A BACSHUS annyit vett át, amennyire a tsz-szel szerződött, csak Önök lusták voltak figyelemmel kísérni a gazdáknál, hogy ki, mikorra ígerte a disznók felnevelését. Így aztán az áprilisa ígért állatokat már február végén magukra zúdították, s Önök a gazdáknál az át nem vétel okát a BACSHUS-ra fogták azzal, hogy a vállalat nem veszi át. Szóval az Önök ki-kezdéséről szó sem volt akkor, de még e Dátum-beli cikkben sem, hiszen – az előbbiből okulva – lehetőséget adtam a tsz vezetőségének, hogy nyilvánosan is elmondhassák döntéseik indokait. Na már most, nem értem, hogyan kellett volna még jobban körüljárnom e témát. A gazdák elmondták panaszukat, s Önök is lehetőséget kaptak.

Tehát Tisztelt Uraim, a fenyegetésnek helye itt nincs, s ha mégis úgy gondolnák, hogy most, harmadszor nem lesznek elnézőek, ám legyen! Allok elébe!

Szilvási Ildikó

RTV

KOSSUTH RÁDIÓ: 8.20: Szonda. Tudományos magazin. 8.50: Külpolitikai figyelő. 9.00-11.00: Napközben. 11.05: Nemzetiségeink zenéjéből. 11.36: Kék öböl. John Steinbeck regénye folytatásokban. 12.45: Intermikrofon. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.05: PAF-műsor. 14.35: Új szesszelődiák. 15.00: Ezredforduló. 15.43: Új fűvészeinkből. 16.00: Tizenhat óra. 16.15: Muzsikáló természet. 16.20: Kérhetek valamit? 17.00: Ha kiszabadul a palackból. 17.30: A Szabó család. 18.05: Látuk, hallottuk, olvastuk. 18.30: Esti magazin. 19.15: Sportvilág. 19.42: András Béla: Molnár Anna. 20.00: Tudomány és gyakorlat. 20.30: Lemezek közt válogatva. 21.15: A 43. év. 22.00: Hírvilág. 22.30: A Collegium aureum kamarazenekar játszik. 23.15: Goldmark Károly: Emlékek életemből.

PETŐFI RÁDIÓ: 8.05: Rivaldafényben: Párizsi dallamok. 9.05: Társalgó. 10.05: Operettkedvelőknek. 11.05: Helykereső. 11.20: Apró-cseprő. 11.41: Ki kopog? 12.10: Asztali muzsika. 13.05: Popzene sztereóban. 14.00: Iránytű. 15.05: Csúsforgalom. 17.05: Társalgó! 17.30: Helykereső. 18.30: Pop-regiszter. 19.05: Táncházi muzsika. 19.30: Daráló. 20.00: „En, G. B. Shaw...”. 20.54: Radióton korongokról. 21.05: Tükörképek. 21.15: Rólunk van szó! 21.20: Nótakedvelőknek. 22.20: Vándormotívumok az irodalomban: az emlékezés. 23.10: sporthíradó. 23.20-0.14: A dzsessz világa.

BARTÓK RÁDIÓ: 9.15: A Concertus Hungaricus hangversenye a Pesti Vigadóban. 10.30: Figyelj magad, mintegy... Ausztrál költők és zeneszerzők. 11.00: Peter Rösel zongorázik. 12.05: Magyar muzsika. 13.00: Rádiószínház: Az időtényező. 14.06: Mozart: g-moll zongoránegyves. 14.35: Labirintus. 14.50: Adi néni századik születésnapján. 15.25: Operarészletek. 16.05: Zenekari muzsika. 17.00: Kápcsolj a 6-os stúdiót. Kb. 18.00: Szimfonikus táncok. 18.30: Na matemjem jeziku. 19.05: In der Mutterspreche. 19.35: Holnap közvetítjük. 19.50: Puccini: Tosca. Közben: „Szigetvilág”. 20.37: Verseit elmondja: Vidor Miklós. 20.50: Az operaközvetítés folytatása. 22.00: Kamarazene. 22.22: Hallgassuk újral! 23.11: A Deller Énekegyüttes énekel. 23.35: Zenei panoráma.

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ: 6.00: Kezdődik a nap. 8.00: Hírek. 8.10: Forgószínpad. 8.45: Nemzetközi sajtószemle. 9.00: Hírek. 9.10: Az élet megy tovább. 9.40: Történelmünk útja. 10.00: Hírek. 10.10: Periszkóp. 10.40: Figyelő. 11.00: Hírek. 11.10: Forgószínpad. 11.45: Nemzetközi sajtószemle. 12.00: Déli harangszó, hírek. 12.10: Földközvetítés. 12.40: Nyugati folyóiratszema. 13.00: A Mai nap és műsorismertetés. 13.30: Nyitott szemmel. 13.40: Kelet-európai szemle. 13.50: Magyar lapokból idézünk. 14.00: Hírek. 14.10: Periszkóp. 14.40: Figyelő. 15.00: Hírek, műsorismertetés, délutáni revű. 16.00: Hírek. 16.10: Autórádió. 16.40: Hobbik. 16.50: Párizsi magyar figyelő. 17.00: Hírek, műsorismertetés. 17.10: Forgószínpad. 17.45: Nemzetközi sajtószemle. 18.00: Hírek. 18.40: Kelet-európai szemle. 18.50: Magyar lapokból idézünk. 19.00: Hírek. 19.10: Emberek, művek, események. 19.40: A technika világa. 20.00: Hírek. 20.40: Könyvismertető sorozat. 21.00: Hírek, műsorismertetés. 21.10: Forgószínpad. 21.45: Nemzetközi sajtószemle. 22.00: A Mai nap késő esti kiadása. 22.30: Az élet megy tovább. 23.00: Hírek. 23.10: Emberek, művek, események. 23.40: A technika világa. 24.00: Hírek. 0.10: Nemzetközi sajtószemle. 0.25: Könyvismertető sorozat. 0.45: Műsorzárás.

TV1: 8.25: Képijság. 8.30: A technika 7 csodája. 9.00: Mozgató. 9.10: Panoráma. 9.55: Az Országházról jelentjük... 16.40: Képijság. 16.50: Pannon krónika. 17.00: Nachrichten. Hírek német nyelven. 17.05: Nasa obrazovka. 17.35: RTV Közösségszolgálat. 17.40: Számadás. 17.55: Sherlock Holmes és doktor Watson kalandjai. 19.05: Reklám. 19.10: Esti mese. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: La Fontaine mesék. 20.15: A klinika. NSZK tévéfilmsorozat. 21.00: Reklám. 21.05: Az Országházról jelentjük... 21.35: Stúdió '90. 22.20: Egy tucat ember. Dokumentumfilm. 23.20: Híradó 3.

TV2: 17.00: Képijság. 17.15: TV2. 17.45: Kérdezz! Felelek. 18.00: Telesport. 18.25: Gyerekeknek! 18.46: TV2. 19.00: Beszterce ostroma. 20.17: TV2. 20.30: Fejezetek az első világháborúból. 20.54: TV2. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.40: Napzártá. 22.25: Scherezádé. Kanadai balettfilm. 23.10: Gondolkodó. Kb. 23.55: TV2.

OSZTRÁK TELEVÍZIÓ: 1. műsor: 9.00: Hírek. 9.01: Az Addams család. Amerikai vígjáték-sorozat. 9.30: Angol nyelvtanfolyam kezdőknek. 10.00: Iskolatévő. 10.30: Vámpírok tánc. Amerikai film. 21.10: Popeye. 12.15: Teleszkóp. 13.00: Hírek. 13.10: Mi. 13.40: Találkozás az állatorvosnál. 14.10: Zencedoboz. 14.20: Batman. 14.45: Ház az Eaton Place-en. 15.35: Alice Csodaországban. 16.00: An-tan-ténusz. 16.20:

Állatsarok. 16.30: Nevetséges és lehetséges történetek. 16.55: Mini Tv-híradó. 17.10: Ante. Norvég ifjúsági sorozat. 17.35: Mini találkozó. 17.55: Philipp, az egér. 18.00: Mi. 18.30: A szépség és a szörnyeteg. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Sporthírek. 20.15: Poszeidon kertjei. 21.07: Roda-Roda. Szórakoztató műsor. 22.00: Oldalpillantások. 22.10: Csillagok ura. Amerikai fantasztikus komédia. 23.40: Az Angyal. Krimisorozat. 0.25: Hírek.

2. műsor: 11.30: Hétfői sport. 16.55: Művészlexikon 17.00: Iskolatévő. 17.30: Tájékoztató. 18.00: Bajor királyi bíróság. 18.30: Wurli-tzer. 19.00: A tartományok mai napja. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Kulturális hírek. 20.15: Made in Austria. 21.07: Külpolitikai magazin. 22.00: Tv-híradó 2. 22.25: Klub 2, majd: Hírek.

RTL PLUS: 6.30: Halló Európa - Jó reggelt Németország! 9.30: Ausztrál teniszbajnokság. Élő adás Melbourne-ből. 12.00: Kettő a szolgálatból. 12.30: Klasszikusok délidőben. 13.00: Telebutik. 13.25: A mai nap műsorából. 13.30: Kaliforniai klán. Családsorozat. 14.15: Üzleti hírek. 15.55: Hírek. 16.00: Titkos énem. Filmsorozat. 16.30: Computer Kids. Családsorozat. 17.10: Játékshow. 17.45: Játssz velünk! 17.55: Hírek. 18.00: Baretta. Krimisorozat. 18.45: Híradó. 19.05: Időjárás-jelentés. 19.15: Knight Rider. Amerikai akciósorozat. 20.15: Baby Blues. Francia vígjáték. 21.50: Ausztrál teniszbajnokság. Összetulaj. 22.30: Exploziv - magazin-műsor. 23.15: Hírek. 23.25: A főnök 12 előtti meghal. Olasz-francia kémfilm. 1.00: Ausztrál teniszbajnokság. Élő adás Melbourne-ből.

SUPER CHANNEL: 7.00: Napkezdő. Európai hírek, üzleti hírek, világhíradó, időjárás-jelentés. 8.00: Egyveleg. Könnyűzenei koncertek, klipek, filmek, interjúk, divat, művészet. 16.00: Forró drót. Könnyűzenei show angolul és németül. 17.00: Hullámhosszon. Élő telefonos zenés műsor. 18.30: Kék éj. Clare Ann Matz magazinja a zene és a szórakoztatás világáról. 19.30: Időjárás. A tavalyi év klasszikus akció- és sci-fi-sorozataiból. 19.55: Időjárás-jelentés. 20.00: Ultra sport. 1989 kiemelkedő eseményei. 22.00: Hírek, időjárás. 22.10: Ultra sport. 0.10: Hírek, időjárás. 0.20: Egyveleg. 1.20: Időjárás. A tavalyi klasszikus sorozatokból. 1.50-7.00: Egyveleg.

TV5: 16.05: Hírek. 16.15: Új Világ. 17.15: Esély a daloknak. Pascal Sevran varietéje. 17.45: Muskétások konyhája. Régi és új ízek, receptek. 18.00: Számok és betűk. Játékos vetélkedő. 18.20: Incifincni fantázia. Mesesorozat 4-6 éveseknek. 18.35: Pihenődő. Gyermekműsor. 19.00: Territóriumok. Természettudomány-sorozat. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Csillagok papirusz. 20.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás-jelentés. 22.30: Az évszázad menete. Jean-Marie Cavada politikai műsora. 0.30: Kerevet. Interjú Jean-Hugues Anglade-dal. 0.55: Műsorzárás.

SATI: 6.00: Jó reggelt a SATI-gyell! 9.00: Hírek. Időjárás. 9.05: Műsorelőzetes. 9.10: Lassie. Kalandfilmsorozat. Az üzlet. 9.35: Mr. Magoo. Rajzfilmsorozat. Mr. Magoo és Robin Hood. 10.00: Hírek. Időjárás. 10.05: Közkórház. Családsorozat. Harc Mitch-ért. 10.50: Öletek konyhatündéreknek. 11.00: Hírek. Időjárás. 11.05: Három manés cirkuszában. Amerikai filmvígjáték. 13.00: Tévétársaság. 14.00: Horoszkóp. Műsorelőzetes. 14.05: Jakie és Jill, a medvebocok. Rajzfilmsorozat. 14.30: Lassie. Kalandfilmsorozat. 14.55: Az arany lövés. 15.05: Közkórház. Családsorozat. 15.50: Természetbarátoknak. 16.00: Barátom, Taffdi. Családsorozat. 16.25: Az arany lövés. 16.35: A Shiloh ranch-beli emberek. Westmorsorozat. 17.35: Hírek. Időjárás. 17.45: Varázslatos Jeannie. Vígjátéksorozat. 18.15: Szerencsekerék. 18.45: Híradó. 19.00: Időjárás. Műsorelőzetes. 19.10: Cannon. Krimisorozat. 20.00: Hírek. 20.10: Különböző osztag. Krimisorozat. 21.00: Hírek. 21.10: Tahiti kikötői kocsmája. Amerikai játékfilm. 22.55: A nap hírei. Sport. Időjárás. 23.05: X felügyelő - három arany kigyó. NSZK-olasz krimi. 0.30: Műsorelőzetes. 1.00: Ausztrál teniszbajnokság.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ: 1. műsor: 8.15: Műsorismertetés. 8.20: Tv-naptár. 8.30: Gyermekműsor. 9.00: Téli iskolatelevízió. 12.30: Hírek. 12.35: Műsorismertetés. 12.40: Játékfilm. 14.10: Elmulasztották - nézzék! 15.30: Műsorismertetés. 14.35: Hírek. 15.45: Éjszakai program. 16.30: Magyar híradó. 17.00: Tv-napló I. 17.20: Oktatóműsor. 17.50: sorozat gyermekeknek. 18.20: Számok és betűk. 18.40: Rajzfilm. 18.45: Tudományos program. 19.15: Rajzfilm. 19.30: Tv-napló II. 19.53: A mai sport. 20.0: Lottóhúzás. 20.05: A kis Vera. Szovjet játékfilm. 21.40: Kapcsolásos magazin. 22.40: Tv-napló III. 23.00: Angol nyelvű hírek. 23.05: Éjszakai program. 0.15: Hírek. 0.20: A szerdai műsor ismertetése.

2. műsor: 16.25: Műsorismertetés. 16.30: Hírek. 16.35: Tv-naptár. 16.45: Adelboden: Sí VK. 17.30: Berchtesgaden: Sí VK. 18.15: Zág-rábi panoráma. 18.30: Szlavóniai és baranyai körzeti program. 19.30: Tv-napló. 20.00: A sport világa. 20.50: Tv-Mix. 21.05: Csavargók - felvételek. 21.35: Szórakoztató magazin. 22.35: A mocsokos vér. Francia játékfilm. 0.05: A szerdai műsor ismertetése.

Az RTL PLUS, Super Channel, TV5 és SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold.

A barguzini lelet nyomában 1.

Együtt az Akadémiai Bizottsággal

Újra a Szovjetunió felett repülünk. A szeptemberi sikertelen út után, amikor nem tudtuk hazahozni a Barguzinban talált és ott Petőfi földi maradványainak azonosított csontokat, most újra azért utazunk, hogy bizonyosságot nyerjünk, hogy eldőljön a mind hevesebben lángoló vita, ki az az európai ember, akinek csontjait nyáron a Megamorv Petőfi-expedíció tagjai kiásták.

Isten malmait lassan őrölnék, ezt tapasztalhatta mindenki, aki a kérdésre mielőbbi választ várt. Mármost arra, hogy független szakértők állapítsák meg, tényleg Petőfi földi maradványaira bukkantak-e a barguzini kutatók. A Magyar Tudományos Akadémia kijelölte azt a szakértőcsoportot, akiknek feladata a kérdés végére járni. November 20-ra tervezték az indulást. Már megvoltak a repülőjegyek, jómagam a bőröndbe is becsomagoltam az útiholmit, amikor két nappal az indulás előtt jött a távirat, a szovjet tudományos akadémiának nem megfelelő az időpont, bizonytalan időre elhalasztották az utazást, illetve az azonosítást.

Hetekkel később kitűzték az új időpontot: január 5-én utazhatunk, várnak. És most végre repülünk. Ferihegyen újságírók hada vette körben az induló csoportot. Többen Morvait faggatták, aki örök optimizmusával most is bizakodott, míg a tudósokból álló akadémiai csoport tagjai óvatosan, előre nem nyilatkoztak. Itt vannak a repülőgépen. Szakmai vezetőjük dr. Harsányi László egyetemi tanár, a pécsi Igazságügyi Orvostani Intézet igazgatója, a csoport tagjai pedig dr. Farkas Gyula antropológus, a szegedi József Attila Tudományegyetem tanácskezelője, dr. Dezső Gyula főtanácsos, Kovács László archeológus főmunkatárs és dr. Szabó Árpád főorvos, igazságügyi orvosszakértő. Az akadémiai bizottsággal utazik még Odze György újságíró, a Magyar Tudományos Akadémia sajtóreferense.

A Megamorv Petőfi-bizottság szakértői dr. Kiszely István antropológus, dr. Straub Imre, az ismert Petőfi-kutató és Szabó Géza régész szintén részt vesznek az azonosító munkában. Velük együtt dolgozik majd Ulan-Udében az a tíz szovjet és öt burját szakember, akiket a Szovjetunió tudományos akadémija jelölt ki erre a munkára.

Legalábbis így tudtuk a repülőgépen.

Mert a moszkvai megérkezés meglepetéssel kezdődött. A Seremetyevo

II-n Nyikolaj Makarov, a szovjet egyes bizottság titkára és Maria Sulevnyikova asszony, szovjet antropológus várt bennünket, közölve, hogy nem kell Ulan-Udéba utazni, a csontokat hétfőn hozzák Moszkvába.

Heves vita kezdődött. Morvai Ferenc ragaszkodott az eredeti elképzeléshez - amit egyébként dr. Tigyí Istvánnal, a Magyar Tudományos Akadémia alelnökével egyeztettek -, hogy a csontokat Ulan-Udében, a burját tudósokkal együtt vizsgálják. A szovjet vendéglátók viszont ragaszkodtak a kapott utasításhoz, miszerint bennünket a szovjet akadémia Moszkva külvárosában lévő vendégházába kísérjenek, ahol kivárhajuk a csontok Moszkvába érkezését.

Mini később kiderült, Láng István, az MTA főtitkára telefonált Moszkvába, kérve az eredeti terv megváltoztatását. Mintegy másfél óras autóbusszozás után érkezünk meg a vendégházba. Három méter magas kovácsoltvas kerítéssel körbevett, hatalmas park közepén áll az akadémia márványpalotája, vagyis pihenőháza. A kertben úszómedence, sportpályák, a szobák mindegyikében televízió, rádió, mindegyikhez külön fürdőszoba tartozik. Ideális hely a pihenésre, a kikapcsolódásra. Most mégsem akart senki maradni. A Petőfi-bizottság tagjai csomagjaikat sem vették ki az autóbusból, hisz az az esti gépig ki kell érni a belföldi járatok repülőterére, Vnukovóra.

Végül kompromisszumos megoldás született. Harsányi professzor kétfelé osztotta csoportját. Négyen utaznak Ulan-Udéba, hogy az első morfológiai vizsgálatokat ott, a burját szakemberekkel elvégezzék, míg ő Szabó Árpád főorvossal Moszkvában marad, hogy előkészítse, egyeztesse a szovjet szakemberekkel a hétfőn kezdődő vizsgálat menetét. A Petőfi-bizottság tagjai és jelen sorok írója is természetesen továbbutaznak.

Mire a vita eldőlt, indulni kellett a repülőterre, hisz már beesteledett. A kellemes moszkvai egy-két fokos hideg után Szibéria a novoszibirszki repülőtéren mutatkozott be a csoport tagjainak. Amikor négy és fél óras repülőút után kiszálltunk a gépből, mellbevágó hideg fogadott. A repülőgép kapitánya szerint kint mínusz huszonhat fokos hideg volt, de ez megtoldva a viharos, havat kavaró széllel még elviselhetőbb volt, mint a pusztai hideg. Bár egy szibériai mondás szerint „mit ér a hideg szél nélkül”. Örülünk kellett volna, de ezt csak a nemzetközi váróterem jól fűtött büféjében, ásványvizet kortyolgatva éreztük.

Az egyórás pihenő alatt feltöltöttük a gépet, majd továbbindultunk. Ulan-Udég mért háromórás repülőút várt ránk. A gép tizenkétezer méter magasságban, mínusz hetvenöt fokos hidegben, kilencszázötven kilométeres átlagsebességgel repült.

Tamási János
(folytatjuk)

A mester is egyetért

Borkai-búcsú

– Az utóbbi évek legeredményesebb magyar férfitornása, Borkai Zsolt a szövetségnek írott levelében bejelentette: visszavonul az aktív versenyzéstől. Az okról, a háttérrel a tornász mesterét, Gerber László nyilatkozott.

– A döntést, amellyel teljes mértékig egyetérték, közösen hoztuk meg Zsoltal – mondta Gerber László. – A tavaly júliusban műtött térdem nem jött rendbe, így a befejezés mellett kellett döntenünk. Úgy érzem, azt a nagy lemaradást, amit versenyzőm a közel egyéves kihagyással szerzett, képtelen lett volna behozni. Egyrészt lelkileg sem lett volna hozzá ereje, másrészt a tavalyi mesterfokú bajnokságon történt térdszalag-szakadása a tornasportban a legsúlyosabb sérülések közé tartozik. Az operáció után még egy ideig bizakodtunk, de Zsolt az utókezelések ellenére sem tudja teljesen behajlítani műtött térdét. Így visszatérésére a

nemzetközi élmezőnybe semmilyen reményt nem láttunk.

Rossz hangulatú a kényszerű befejezés!

– Szerintem tanítványom pályafutása sérülése ellenére is teljesre sikeredett, hiszen 25 éves korára mindent elért, ami egy sportoló álma lehet. Olimpiai, világ- és Európa-bajnokságot egyaránt nyert. A barcelonai olimpia nem szerepelt a terveink között. Eredetileg úgy gondoltuk, hogy 1990 lesz az utolsó versenyevad Zsolt számára. A sérülés így nem egész két évvel rövidítette meg Borkai pályafutását.

Mi lesz az ön további sorsa, hiszen az utóbbi években csak Borkai felkészítésével foglalkozott?

– Már az ősszel elterveztem a „hogy tovább”-ot, november óta foglalkozom egy 16 fős, 6-7 éves gyerekekből álló csoporttal, és valószínű, hogy a Bp. Honvéd győri kihelyezett tagozatáról is felkerül Pestre egy-két érettségizett fiatal, akikkel együtt dolgozhatok.

Így látja a Vasas edzője

„Csabát szörnyű nehéz pótolni”

A birkózás – el ne kiabálják – jelenleg még a siker sportágak szerény csoportjába tartozik. Mégis a sok nagy győzelem világszerte ismert kovácsa – Hegedűs Csaba – két évvel a Barcelonában sorra kerülő olimpia előtt lemondott.

A Katona István-émlékversenyen beszélgettünk a Budapesti Vasas és a juniorválogatott edzőjével, Géth Edével, a sportág helyzetéről.

– Sajnos, gazda nélkül maradt a sportág. Egyszerűen megaláznak tartom, hogy odáig süllyedtünk, hogy pályázatot írjak ki a szövetségi kapitányi címre. Fogalmam sincs róla, ki lesz az, aki majdan „elnyeri” ezt a felelősségteljes, nagy szakmai tudást igénylő pozíciót, de ha tisztességes akarok lenni és realisan vizsgálom a szóba kerülhető aspiránsokat, nem tudok olyan személyt mondani, aki megfelelné az elvárásoknak. Nagyon szeretném, ha rossz „jósnak” bizonyulnék, de félek, hogy Csaba kiválása nagyon fogja éreztetni hatását. Az olimpiáig már alig van két évünk. Pontosan ennek az időszaknak kellene megalapozni a lendő sikereket.

– *No de van a szövetségnek elnöke – Bíró Mihály –, van két alelnök Kulter József és a volt szövetségi kapitány, Hegedűs Csaba személyében.*

– Ez igaz, de a szakmai vezetésről beszéltem. A jelenlegi ismereteim birtokában ki merem jelenteni, nincs a láthatáron olyan – hangsúlyozom – szakmai vezető, aki úgy tudná hajtani és fanatizálni a válogatottkeret versenyzőit, mint ahogy erre Csaba képes volt. Ő meg tudta hajtani a srácokat, ha kellett, de az emberi kontaktus megteremtésére is volt képessége. Félek, nagy űrt hagy maga után!

– *Közismert, hogy a Tatabánya ügynevelést nevelő egyesület. Saját utánpótlásbázisotokban mennyire bízhattok?*

A TBSC-től a remek edző, Katona

Géza jóvoltából egyre több reményekre feljogosító gyerek kerül ki, akikben van fantázia. Természetesen ezeket nagyon várjuk. Saját neveléssel is foglalkozunk, mintegy 300 gyerek jár le hozzánk birkózni. Van miből szelektálni.

– *A többi nehézsúlyú sportághoz hasonlóan a birkózás is anyagi nehézségekkel küzd. Mi a helyzet nálatok a Vasasnál?*

– Idáig még nem volt semmilyen anyagi gondunk, s úgy tűnik: ebben az évben sem lesz, vagyis nyugodtan dolgozhatunk. Több vállalat és intézmény támogat bennünket, ha lesznek világhírű versenyzőink, szponzorainkat is meg tudjuk tartani. Ha lehetőség nyílik rá, mi magunk is vállalkozunk, de a legfontosabb feladatunk mégiscsak az, hogy a szőnyegen bizonyítsunk.

Berg Endre

Már megszokott, hogy a sportegyesületek úgy próbálnak életben maradni, a működésükhöz pénzt előteremteni, hogy különböző, nem mindig a sporttal kapcsolatos vállalkozásokba kezdenek. A Tipográfia Testedző Egyesület üzletet kötött, hogy üzletet nyithasson. A vállalkozásról Gábor József számolt be.

– Először kötöttünk a Váci Kötőtárúgyárral egy közös sportruházati üzlet működtetésére. Az egyesület és a Gutenberg Művelődési Otthon székházában, a VIII. kerület Kölcsey utca 2. szám alatt alakítottunk ki egy helyiséget, ahol berendezhetjük a „Senior” mintaboltot. Az árusítást júniusban kezdjük. Kezdeményezésünk úttörő jellegűnek mondható, ugyanis a fővárosban még nincs ilyen üzlet.

Milyen feltételek szerepelnek a szerződésben?

– Mi biztosítjuk a helyiséget, az

Craiovai futballvendégek

A Steaua egyeduralmának vége

Bő egyhetes edzőtáborozásra Magyarországra, közelebből Szolnokra érkezett a román labdarúgó-bajnokságban jelenleg harmadik helyen álló Universitatea Craiova együttese. A romániai vendégek már lejátszották első szabadtéri edzőmérkőzésüket: a Lehel SC csapatát 2-0 arányban legyőzték Jászberényben. Szerdán igazán érdekes összecsapás színhelye lesz a Hungária körút, ahol az MTK-VM-mel mérkőzik az egyetemi gárda. Fehér János, a craiovai egyetem társadalomtudományi tanszékén filozófiát előadó tanár látja el a tolmácssteendőket a futballvendégek mellett.

Miért éppen Szolnokra készülönek? – hangzott az első kérdés.

– Jómagam a craiovai egyetem asztalitenisz-szakosztályánál dolgozom. A szolnoki Kiliánál régóta jó sportkapcsolatok kötnek össze bennünket. Innen már csak egy lépés, s amikor érkezett a meghívó, szó nélkül jöttünk. Az alapozást Félix-fürdőn végeztük el. Most amolyan „vegyes” felkészülési időszakot élünk. Létesítményeink nem sérültek meg a forradalmi események napjai során. Craiován mindössze 16 halálos áldozatot követeltek a Securitate lövöldözései, szerencsére egyetlen sportolónak sem esett bántódása. Egyébiránt a labdarúgás és az asztalitenisz mellett röplabdázók, kézilabdázók és sakkozók tartoznak egyetemi sportkörünkbe.

A „kivülről” szemével: minek tulajdonítható, hogy húsz év szünet után

ismét vb-fináléba verekedte magát Románia válogatottja?

– Korlátlan harci szellemű, klubszinten a sikert már kóstoló, többnyire fiatal játékosokból áll a mai válogatott, amely számára Jenei Imre a legkorszerűbb edzői módszerekkel adagolja a futball tudományát. Jenei egyébként az óvatos szövetségi kapitányok közé tartozik. Amikor arról kérdezik, mire jut a csapatával olasz földön, csak ennyit mond: „Majd meglátjuk!”

Futballsportjukban például veszély fenyegeti a Dinamo Bucuresti jövőjét!

– A Victória Bucuresti, a Dinamo volt „fiókcsapata” és az FC Olt már nem NB I-es, megszüntették ezeket. Ahogy hallok, a Dinamo eltörlése is terv, még a névváltoztatása ellenére is. Egy biztos: a korábbi 18 helyett most 16 csapat küzd tovább – várhatóan február 11-étől. Hogy a Victória és az Olt őszi eredményeit törlik-e, ezt sem tudom!

Megszűnik-e az a gyakorlat, hogy Románia legjobb játékosait a Steaua Bucurestiben összpontosítják?

– Igen, ez bizonyos! Gheorghe Popescu tudna mesélni arról, mennyi üldöztetésben volt része ez ügy kapcsán. Kitűnő játékosunk (1989. legjobb román labdarúgója!) nem akart kötélni állni. Minden áron a Steaua soraiba akarták „beöltöztetni”, de kitartó volt. Leszolgálta katonáit, és visszajött Craiovára.

Haladék a Bp. Honvédnak

– Türelmet kért a Bp. Honvéd a ZTE-től Kámán Attila átigazolása ügyében. A piros-fehérek ugyanis egyelőre nem tudták előteremteni a 20 éves utánpótlás válogatott labdarúgóért kért tízmillió forintot. Viszont megerősítették, hogy szeretnék soraikban látni a gólerős csatárt, s azt ígérték: legkésőbb péntekig megszületik a végső döntésük. Eppen ezért azt kérték, hogy további egy hétig még náluk edzhessen a már január eleje óta Kispeszen alapozó játékos. A zalaegerszegiek ehhez hozzájárultak, annál is inkább, mert értesülésük szerint Kámánt a fővárosiak hétközi előkészületi mérkőzésén nézi majd meg a Bp. Honvéd remélt nyugati szponzora által felkért menedzser. Bita József, a ZTE technikai vezetője azt is elmondta, hogy a Nagykanizsai Olajbányász támadója, Skublics Győző személyében már kiszemelték Kámán utódát.

A Tipográfia üzlete és tervei

eladókat és a fenntartás költségeit. A folyamatos szállításról és az üzleti feladatokról a partner gondoskodik. A bruttóbevétel tíz százaléka az egyesületet illeti – Vácott működő hasonló üzlet éves bevétele 20-25 millió forint.

A klubnak nem ez az első vállalkozása. A többi nem volt sikeres?

– Valóban van másfajta is – s például az agárdi Oázis vendéglőnk évről évre hozza a pénzt –, de azok nem sportjellegűek. Minden lehetőséget meg kell ugyanis ragadnunk, hogy biztosítsuk versenyzőinknek a nyugodt felkészülési lehetőséget, tartani tudjuk a színvonalat. Egyetlen szakosztályt sem akarunk megszüntetni,

ezért újabb terveken is gondolkodunk.

Elmondana néhányat?

– A labdarúgó világbajnoki döntő kezdetére tervezzük egy labdarúgólexikon kiadását a Zrínyi Nyomda Könyvkiadó Kft.-jével közösen. Igaz, a magyar válogatott nem lesz ott Olaszországban, de a sportág hívei bizonyára hasznát veszik majd a kiadványnak, amely a válogatott magyar labdarúgó adatai mellett nyilatkozatokat és érdekes sztorikat is tartalmaz. A másik kiadványunk a Magyar Hirdető Vállalattal közös. Egy olyan, negyedévente megjelenő lap, amely a hazánkban kevésbé ismert, de külföldön népszerű sportágakról szól. Bemutatkoznak például az íjászat, a bűvárás vagy a szelovaglás hazai egyesületei, szövetségei. A próbaszám az első negyedév végére várható, akkor tudjuk felmérni, milyen az érdeklődés a lap iránt.

Egy bukás anatómiája

Megszólal egy „puccsista” edző a Harsányi-ügyben

A vele folytatott bő negyedórnyi beszélgetés után nagyon nehezen tudom elhinni azt, hogy ő a bűnbak, ő mindenek az elrontója, a további fejlődés kerékkötője a pécsi Bázis SC atlétikai szakosztályánál.

Pedig dr. Harsányi László vezető edző másfél évtizedes ténykedése után kiűzetett a saját maga által létrehozott atlétikai paradicsomból.

...És közkívánatra...

A tudományos munkásságának köszönhetően, mesteredzői címet is szerzett 54 éves szakembert már képtelen volt megvédeni az egyesületi, a vállalati, és MASZ (Magyar Atlétikai Szövetség) vezetés. A népharag az ellene, lemondásáért szerzett tüntetésben öltött testet. (Már a tüntetés előtt kiszivárgott a hír, hogy lemond, de mégis sor került a felvonulásra.)

Megannyi zúr, megannyi torzsalkodás után beadta a derekát a vezető edző. Amiben kétségkívül nagy szerepet játszott az a tény, hogy legközelebb munkatársai, a szakosztálynál dolgozó edzők kevés kivétellel ellene fordultak. Bár az egyesületi vezetés, az ügyében létrehozott háromtagú vizsgálóbizottság nem talált (vagy a vezető edző személye iránti szimpátia miatt nem is akart?) olyan kitételeket az edzők petíciójában, amiért még csak fegyelmi eljárást – nemhogy menesztést! – lehetett volna kezdeményezni a vezető edzővel szemben. Ismerve a gyűlölettel, gyűlölködéssel teli közhangulatot, a közelebbi és a távolabbi múlt zűréssel teli időszakát a Bázisnál... nem tudom – mindenesetre furcsa anakronizmus.

Beszélgetőpartnerem, Fehér Lajos, a szakosztály egyik legrégebbi bútor-darabja – csaknem Harsányival együtt kezdett – 14 évvel ezelőtt. Higgadt, érzelmileg egyáltalán nem túlfűtött. Ő igazán ismerheti a „dörgést”. Arra kérem, hogy hosszú évek tapasztalatainak a birtokában próbálja meg felvázolni a vezető edző tulajdonképeni bukásának anatómiáját.

– Nehéz megfogalmazni, elmondani. Nem tudunk már nyelni, lemondóan legyinteni. Az edzők és közte fokozatosan romló viszony miatt már a normális, mindennapi működés került veszélybe. Elszakadt tőlünk, kimondottan a tudományos munkája érdekében. Már egyáltalán nem az volt a fő cél, hogy egyszerű lehetőségeinket

A lemondásnak aggódva örülnek

kamatoztatva nemzetközi színvonalú atlétikát csináljunk, hanem csak az, hogy a csoportokban meglegyen a kötelező létszám.

– De ha jól tudom dr. Harsányinak éppen kutatási területe volt az, hogy miképpen lehet kiszűrni, kiválasztani a jó adottságú, hajlamú, motorikus tulajdonságú gyerekeket. Ebből nektek profitálni kellett volna.

A kutató vezető edző

– Elméletileg igen, de a nyolcvanas évek derekán már ennek megcsinálása, gyakorlati hasznosítása igazándi-ból nem érdekelt. Az, hogy a tehetségből klasszis legyen. Mondogatta is nekünk: „Olyan kristálytisztán, hogy jó, eredményes edző nem is létezik, mert mindent a gyerek tehetsége határoz meg”. Ami felettébb lehangoló volt számunkra és egyáltalán nem tudtunk, nem akartunk ezzel a gondolkodással azonosulni. Hogy a kutatásai az idők haladtával mennyire öncélúak voltak, arra bizonyosság, hogy szakított az önállóan dolgozó, tehetségeket ontopó utánpótlásbázisunkkal, a Pécsi Testnevelési Általános Iskolával. Ehelyett az élsport szempontjából sokkal kisebb lehetőségekkel kecsegtető Anikó utcai iskolát választotta. A miérte nemigen lehetett más választ találni, mint azt, hogy az új helyen már nála volt a marsallbot, kutatható, kísérletezhető – szabadon, míg a TÁSI-nál...

– *Ti ezt ilyen vagy olyan úton tol-mácsoljátok az egyesületi vezetésnek. S a reflexiók?...*

– A főnök teljhatalmú úr volt, szakmai természetű kérdésekben, nekünk a napszamosoknak, a kis halaknak nem volt beleszólásunk. Harsányi egyszemélyben döntött, de a kívülálló számára ez mindig a lehető legdemokratikusabban jelent meg, mint a szakosztályvezetés döntése, így nem is lehetett apelláta.

– *Az eredmények azonban egyre gyérebben csordogáltak, a nem is oly régen még a hazai élménybe tartozó pécsi atlétika egyre lejjebb tendált. Igaz, relatív, hogy ki mit tart eredménynek, de nem volt olyan valaki, aki a lehetőségekhez viszonyítottan elégedetlen lett volna a produktummal.*

– Mindig volt azért valami, amit el lehetett adni, ki lehetett tenni a kirakatba. Az, hogy a „boltban” mi van, ennek senki nem nézett utána. Pedig a tendencia, a zuhanórepülés nem érdekelte a vezetést. A közelmúltban nemzetközi kvalitású versenyzők egész sora hagyta el a szakosztályt. Ime egy névsor, amiért nagy kár: Péter, Verbes, Kardos, Csizi, Knippl.

– *A belpolitikai változások, a demokrácia divathullám „megérlette a támadásokat az óriás” ellen.*

– Így is lehet mondani. Lépnünk kellett és most léphettünk. Mert ha nem, akkor Ő még nagyobb és még nagyobb úr lesz, mi meg még kisebbek és még kisebbek... És azt vesszük észre, hogy abban posványban vagyunk, amiben úgy a magyar atlétika egészében. Viszonyunk az utóbbi hónapokban már iszony volt. Már nem is szívesen mentem be hozzá a vezérigazgató színvonalú – ezt nem sértésnek számom – szobájába, hogy például valamelyik arra igazán érdemes gyereknek cipőt vagy valami mást kérjek. A helyi lapnak, a Dunántúli Naplónak az ellene irányuló hadjárata miatt is rajtunk csattant az ostor. Nem mehetünk el versenyezni oda, ahová ugye érezzük, hogy szükséges, mert minősítéseket lehet szerezni, mert a gyerek sikerélményhez jut, mert... Az „Öreg úgyis az lesz, ahogy én akarom” kezdetű mondatok semmilyen esélyt nem adtak egy kulturált vitának, megbeszélésnek.

A keletnémet módszerek

– *A vezetés ezekkel a valójában a mindennapi létezés, kontaktust megmérgező konkrét esetekkel sem foglalkozott?*

– Nem, mert többnyire egyéni kirohanásoknak, vélt sérelmeknek állították be az eseményeket, amelyekkel nem akartak érdemben foglalkozni. Még akkor sem, amikor a versenyzők rosszabb körülmények közé, más egyesületekbe eligazoltak. Ez már nekünk is gyanús volt...

– *Jó, jó, de a konkrét vádpontok, amiket benyújtottatok, vagy valakinek a közvetítésével eljuttattatok, egyáltalán nem lehetett a vezető edző alkalmatlanságát a további irányításra bizonyítani. Egyáltalán nem függött össze ezzel az SP 54-es gyógyszer versenyzőknek való adagolása és a szakosodás elleni tiltakozás sem. Ez utóbbit pedig kapásból lehetett cáfolni, hiszen hazánkban és másutt is elfogadott gyakorlat, hogy 14 éves kor elérése után szakági edzőhöz kerül a gyerek.*

– Valóban nem, de nekünk akik a háttérben már a megbuktatásán ügyködtünk, meg kellett ragadnunk minden alkalmat. Szükség volt a szülői tiltakozó levelekre, csatlakoznunk kellett a sajtó kampányhoz. Egyébként elfogadom a szakosodás szükségességét, de nem a konkrét esetektől független merev alkalmazását. Az NDK-ban bevált módszereket nem lehet magyar viszonyokra egy az egyben átültetni, mert a mi gyerekeink minden szempontból másak. A magyar gyerek már –, hogy egy példát is mondjak – nem marad itt szombatban edzeni, hanem a nagyvárosi forgatagból siet haza – szülőfalujába. Ilyenkor mindenki érdekében célszerű kompromisszumot

kötni: eddzen odahaza ezen a napon, ami mindig jobb, mintha hátat fordít a sportágnak. Az említett gyógyszer behozatalát, beadásának körülményeit, hatását, én nem akarom túlmisztifikálni, elfogadom az orvosi véleményt, több mint valószínű, hogy nem ettől vizeltek véreset. De ennek az akciónak is van egy tanulsága: mi a gyerekek nevelő edzői nem voltunk beavatva abba, hogy mi történik, értetlenül álltunk a dolgok előtt.

Ha akar, még betarthat

– *Harsányi doktort atlétikai berkekben – Pécsen kívül – a mai napig fenoménak tartják, igazán sajnálják azt az esetet, ami vele történt.*

– Nézd, a '70-es évek végén és a '80-as évek elején „még a PMSC-nél” a szó igazi értelmében vezető edző volt. Ekkor is kutató, de úgy, hogy benne volt az „élő atlétikában”. Ott volt a nyomokban, keményen előírta és megkövetelte a munkát. Elég csak megnézni az akkori és a mostani eredményeket. Amit senki sem vitathat el tőle: neki köszönhető, hogy ez a minden igényt kielégítő Tüzér utcai atlétikai stadion, mint sportági paradicsom itt van. Ezt senki más, vagyis csak nagyon kevesen tudták volna kiharcolni. De a '80-as évek közepétől már egy más Harsányi jelenik meg, aki már valójában nem utazik egy hajóban besozottjaival.

– *De mi lesz most? Le tudja-e nyelni a békát, azt, hogy az általa megálmodott és megteremtett paradicsomból kiűzetett? Ha a pályáról el is költözik, de az egyesülettől valószínűleg nem. Úgy tudom, szponzorálással összefüggő feladatokat kap majd.*

– Tartunk tőle, hogy valamilyen formában visszavág. Vészesen csökken a támogatás és egyebek, vagyis lassan, de biztosan felőlődünk. Pedig bizonyítani szeretnénk. Ha csak minimálisan csökkenne a támogatás, akkor is lehetne itt nemzetközi szintű atlétikát csinálni. Bízom az új vezető edzőben, Fogarasi Sándorban, hogy ezután az eredményességi szempontok kapnak hangsúlyt, és nekiláthatunk a munkának.

– *Úgy legyen... A magyar atlétika nagy kára lenne ha a mai tehetséges serdülő B korosztályú (13–15 éves) pécsi gyerekek eltűnnének a süllyesztőben.*

Bálint György

Az NSZK-ban évente mintegy 500 halálos áldozata van a szabadidősportnak – jelentette ki Richard Rost dortmundi sportprofesszor. A halálesetek oka az emberi fizikum mértéktelen igénybevétele. A legtöbb áldozatot a teke és a kocogás követelte. E sportágak nem veszélyesek, ám a „tömegsportolók” többnyire idősek, már nem is teljesen egészségesek, akiknél hamar fellep a szívelégtelenség.

Köszöntjük

ZELMA és RAJMUND

nevű olvasóinkat

Zelma nevünk a német Selma névből származik, ami pedig a Salome és az Anselma (Szalóme és Anzelma) becézése. A Selma név egyébként a skót Macpherson Osszián – hamisításában helynévként szerepel. Származtatják még a Szalome arab formájaként is.

Rajmund nevet viselő férfiolvasóink nevének jelentése pedig: okos védő. A név egyébként német eredetű.

A Nap két: 7.21 órakor
nyugszik: 16.31 órakor

A Hold két: 5.09 órakor
nyugszik: 12.47 órakor

Enyhe marad az idő

Változóan felhős lesz az ég. Legfeljebb jelentéktelen csapadék lehet. Mindenütt mérséklődik a légmozgás és kedden csak kissé élénkül meg a nyugati szél. Hajnalban plusz 1, -4 fokig süllyed a hőmérséklet és többfelé köd sűrűsödik majd. Kora délután általában 7, 12 fok várható, de a ködös területeken csupán 3 fok körül valószínű a legmagasabb hőmérséklet.

Dr. Csehák Judit szociális és egészségügyi miniszter hétfőn a minisztérium épületében átadta a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Tanács V. B. Sánta község óvoda-nevelőotthon négy dolgozójának a Honthy Hannadíjat. Az elismerést az a pedagógus vagy nevelő kaphatja meg, aki árva, illetőleg intézeti vagy állami nevelt gyermekek nevelésére hivatott intézményeknél dolgozik, és hivatás-szeretettel pótolni tudta a családot, az otthon melegét, tevékenységével nagyban elősegítve a rábízott gyerekek sikeres pályáztatását. (MTI)

Felhívás Papp László volt kolozsvári püspökhöz

A közelmúltban Erdélyben jártam. A sok reményt keltő és elkeserítő hír között, egy konkrét kéréssel fordult a református egyház a Dátum szerkesztőségéhez. Sógor Gyula aranyosgyéresi református lelképásztor kérésére – aki az egyháza kérését tolmácsolta – tegyük közzé: Papp László térjen haza, és egyházi fegyelmi bizottság előtt adjon számot tetteiről! A fegyelmi tárgyalást akkor is lefolytatják, ha nem jelenik meg, de erkölcsileg, emberileg helyénvalóbb lenne, ha lelkiismeretük szemébe nézve adna magyarázatot a tetteire.

Kérésüket tolmácsolom, mivel feltételezhető, hogy Papp László Magyarországon tartózkodik.

Bóka Koppány

Az oktatásügy helyzetéről rendez tanácskozást Esztergomban a MUOSZ kulturális szakosztálya és az Országos Pedagógiai Intézet január 24-e és 26-a között. A programban egyebek közt előadások, tájékoztatók szerepelnek.

Az idei újságíróbált február 10-én a Grand Hotel Hungaria báltermében tartja a MUOSZ. A rendezvény és a tombola nyereségét az újságírók Szolidaritási Alapjára utalják át.

Az Operaház tagja, Ardó Mária ária- és dalestjét január 24-én este tartják a népszerű Stefánia irodalmi kávéházban. A szervező a Zrínyi Miklós Irodalmi és Művészeti Társaság és a Magyar Néphadsereg Művelődési Háza. A műsorban opera- és operetttrészetek, dalok hangzanak el. Közreműködik Berkes János operaénekes, zongorán kísér Déri András. A műsort Baranyi Ferenc vezeti, az est háziasszonya Kassai Franciska előadóművész.

Nőjünk már fel végre

Sztrájkoltak a vasutasok, utána a taxisok és most a buszsofőrök. Amikor a vasutasok beszüntették a munkát ott voltak a buszok, taxik, valahogy azért mindenki el tudott jutni oda, ahová akart. Aztán a taxisok, de működött a vasút és a buszok jártak. Most a buszosok, de a taxisok arattak, a vasutasok pedig dolgoztak. Mi lenne, ha egyszer hallva a régi mondást: „Egységben az erő”, mindannyian egyszerre állnának le? Hogy jutna el a sok dolgozó ember a munkahelyére? Mekkora kára lenne az országnak, ha nem ülne le egyeztető tárgyalásokat folytatni a kormány? Mi lenne, ha végre rájőnének az emberek arra, hogy csak együtt egymásért, egy mindenkire mindenki egyéért elvet vallya lehet valamit elérni. Talán elgondolkodna a kormány azon, meddig lehet egy emberről nyolc bőrt lehúzni? Rájőnének talán arra is, hogy ez a nép, amelyik mindig híres volt forradalmiságáról nem tűr el ennyi terhet. Felelőtlen döntésekért, nem lehet egyszerű dolgozó embereket kárthatni. De még nem vagyunk nagykorúak, még nem jöttünk rá arra, hogy ne a saját peccsenyénket süttögessük. Még ott nem tartunk, hogy rájöttünk volna, kevés az, hogy én éljek meg a többivel nem törődöm. De ha az én bőromön süttük mások a peccsenyűjüket, rögtön tudok torkom szakadtából kiabálni. Nőjünk már fel végre! Ne várjuk meg, hogy fölöttünk harangozzanak!

- Keserű -

Betiltották a plakátháborút

A népszavazással kapcsolatos plakát- és feliratháborút már ízelítő adott, mi vár köztereinkre a márciusi választások előtt. A „Bakony fővárosa”, Zirc, mindenesetre tanult az eseményekből, s idejében felkészült, hogy megvédje hangulatos belvárosát, történelmi épületeit. A városi tanács rendeletet hozott a választási kampánnyal összefüggő hirdetésekkel, plakáttagasztásokkal kapcsolatban. Ennek értelmében a politikai pártok és a független jelöltek nem helyezhetnek el falragaszokat, plakátokat – városképi okokból – Zircen a tanács székházán, az óvodák, iskolák, közművelődési és egészségügyi intézmények falain, a műemlék vagy műemlék jellegű épületeken. A város központi terén, a Rákóczi téren még a lámpaoszlopokon és a fák törzsein is tilos plakátokat elhelyezni, s a téren önálló hirdetőberendezés sem helyezhető el. A rendelet megszűnt szabálysértésért háromezer forintig terjedő pénzbírsággal sújthatják.

-BYG-

Japán–magyar szocdempartok

Vasárnap két japán–magyar szociáldemokrata párti csúcstalálkozóra is sor került Tokióban. Petrasovits Anna, a Magyarországi Szociáldemokrata Párt elnöke találkozott a Szocialista Internacionáléba tömörült két japán testvérpárt elnökével. A Doi Takakoval, a Szocialista Párt elnökével folytatott másfél órás megbeszélésen megállapodtak a kétoldalú kapcsolatok továbbfejlesztésében, valamint abban, hogy a Szocialista Internacionálé keretein belül közösen lépnek fel a nők demokratikus jogaiért folyó küzdelemben és a polgárjogi kérdésekkel foglalkozó akciókban. A legnagyobb japán ellenzéki párt elnöknője tájékoztatta Petrasovits Annát a távol-keleti ország belpolitikai helyzetéről és a választási előkészületekről. Mint ismert, február 18-án alsóházi választásokra kerül sor Japánban.

Nagaszue Eiicsi, a Demokratikus Szocialista Párt elnöke szintén fogadta Petrasovits Annát és részletes tájékoztatást adott a szociáldemokrácia, valamint a szocdem pártok helyzetéről az Ázsia–csendes óceáni térségben.

A japán ellenzéki pártok elnökei támogatásukról biztosították a magyar reformtörekvéseket.

Véleményt cseréltek arról is, hogy hogyan képzelhető el Japán nagyobb gazdasági behatolása Európába. Petrasovits Anna a hét végén előadást tartott azon a nemzetközi szemináriumon, amelynek témája „A nők szerepe, a kelet-európai demokratizálódási mozgalmakban” volt. A Magyarorszá-

Helyreigazítás: a január 20-án megjelent számunk címlapján a Miért szakítottak? című írásunkban a Nemzeti Kisgazda Párt Csongrád megyei főtitkárának nevét helytelenül, dr. Bába Ivánnak szedtük. A pontos név dr. Bába István, akitől az olvasókkal egyetemben elnézést kérünk.

A KERAFORM Ipari Kereskedelmi és Szolgáltató Magyar-Osztrák Kft. Önálló fejlesztői munkára keres kerámikus szakmunkásokat fizetés megegyezés szerint. Jelentkezni lehet személyesen Szekszárd, Táncsics M. u. 32. alatt, vagy telefonon: 06-74/16-120 számon.

ÉPÍTŐK, BARKÁCSOLÓK FIGYELEM!

Vásároljon olcsón építési és szakipari anyagokat, stb. Keresse fel a Tolna Megyei Lakáskarbantartó Ipari Szövetkezet, Szekszárd, Epreskert u. 10. sz. alatti telephelyét, ahol 1990. január 27-én 8.00–13.00 óráig nyílt

BÖRZE-NAPOT

rendez.

Tolna Megyei Lakáskarbantartó Ipari Szövetkezet

A valódi fényt is kápráztatnak velük... (II.)

„Megeszünk, a kutyáddal együtt”

Bükkösi Erzsébet a marosvásárhelyi kórház sebészetén asszisztens, vezető nővér, húsz éve az egészségügyben dolgozik. Igen keményen megélte a december 21-ét követő éjszakát, amikor ügyeletben volt.

– Ne haragudjon, de Ádámtól-Évától kezdem, mert háttere is van a dolgoknak – törölgeti szemüvegét egy darab gézbe az asszony. – A férjem 1920-ban született. Az 1940-es években végzte Budapesten, a Pázmány Péter Tudományegyetemen a magyar–olasz szakot. A háború alatt behívták katonának és végül amerikai fogságba esett. München mellett volt fogolytáborban. Áldotta a parancsnokát, hogy addig-addig manőverezett, míg a nyugatiaknak adhatta meg magát, mert ugye tudjuk, milyen volt az orosz hadifogság. Maradhatott volna nyugaton, mehetett volna Magyarországra, de ő úgy érezte, itt a helye Erdélyben, ahol született. Így aztán 1947-ben Kolozsvárott tette le a hazai képesítő vizsgáit, s aztán Marosvásárhely számos iskolájában tanított. Elsősorban magyart és nyelveket, hiszen a román kívül beszélt még olaszul, franciául, németül és angolul.

1956-ben belkerült ő is a magyarellenes kampány szórásába, akadtak névtelen feljelentők is, különféle provokációk, 1961-ig nem is dolgozhatott a szakmájában. Akkor meg haditörvényszék elő állították, szocializmusellenes, románellenes, sovíniszta, revizionista, irredenta, fasiszta – miket nem mondtak rá?! Bizonyítási eljárás nélkül, pusztán rágalmak alapján 27 évet kapott. Három és felet húzott le belőle, ugyanis 1964-ben kegyelmet hirdettek. Mielőtt kiengedték, megkísérelték beszervezni besúgónak, de hát nem állt rá, ezért aztán munkát sem kapott sehol. Magánórákból tartotta fenn magát, fizette az adót, pontosan könyvelnie kellett minden percét, mert állandóan szemmel tartották, gyakran meg is fenyegették. Húsz évet élt le, éltünk le így, örökös frászban, létezőnyalanságban. 1984 májusában a szíve nem bírta tovább – meghalt.

Egy gyermekünk van. A piramisos idegpályák fejlődési rendellenessége miatt mozgássérültnek számít, rokkant, a közlésszerveit nem működtek úgy, ahogy kell. Gond volt a beszéd-központtal, a finom mozgásokkal a kézben. Amit a természet megvon az egyik oldalon, bepótolja a másikon: ragyogó eszű fiú lett belőle. Sajnos, itt csak egy kiegészítő iskola van, ahová a különféle rokkant gyermekek járnak, hát képzelheti, hogy szenvedett ott az eszével, amely különösképp nem hatott meg senkit. Amennyire lehetett, pótoltuk otthon, amit nem adott meg az iskola. Rengeteget olvas, nagyon művelt ember. Irodalom, történelem, kultúrtörténet – ezek a hobbijai. '16 évesen azzal állt elő, hogy ő író akar lenni. Nagy nehezen sikerült vennem neki egy írógépet, amin óriási akarat-

erővel remekül megtanult írni. Lázár György, az Ifjúnokas irodalmi szerkesztője látott a gyermekben fantáziát, tehetségesnek ítélte, s közölte is néhány apróbb művét. 1988-ban a váradi Ars Poetica irodalmi versenyen a prózai kategóriában Bányai Ferenc mellett díjat nyert a fiam, Bükkösi György is. 19 éves volt akkor.

A gyermek tudta, mit lehet és mit nem, volt alkalma megtanulni szegény apja példáján. De hát milyen író az, akinek nincsen politikai állásfoglalása?! Persze, hogy írt veszélyes dolgokat is – a falurombolásról, az erdélyi kultúra szisztematikus tönkretételéről. Bár csak szűk baráti körben terjesztette, mégis valahogy tudomást szerzett róla a Szeku. Ez év április 25-én szépen meg is jelentek házkutatásra. Minden papír, végzés nélkül: ők is tudták, mi is tudtuk, hogy a jogi formásoknak semmi jelentősége nincsen. Mindössze azt kérdeztem, mit keresnek, hiszen inkább előadom én, mintsem vandál módon összetörjék, feldúlják nekünk a lakást. No, megcélozták szarva közt a tógyit! Mondják, hogy én illegális terhesség-megszakításokkal foglalkozom, valljam be, szedjem elő a szerszámokat. Kérdezem, honnan veszik ezt, erre azt mondják, most minden egészségügyi dolgozót ellenőriznek, a sebészeteken szolgálókat meg elsősorban. Azzal menten a fiam szobájába rontanak, mintha ott lenne a titkos angyalcsináló barlang. Az íróasztalán heverő kéziratok láttán már nem szédítettek tovább nőgyógyászati holmik keresésével, hanem a lényegre tértek. Tudom-e, miket ír a fiam? Mondtam, én csak annyit ismerek belőle, amennyit jószántából a kezembe ad, nekem nem szokásom a más dolgai közt turkálni, én még a leveleit sem olvasom el, feküdjön bár felbontott boríték az asztalán. Nem baj, vigyorogtak, majd ők megteszik helyettem is, és ha kiderül, hogy meg nem engedett dolgok járnak a fejében, hát meg megbánhatom, mint a kutya, aki tízet kölykezett, hogy nem én vertem ki belőle anyai kézzel. Mert nekik aztán megvannak az eszközeik az eredeti gondolkodás helyrehozására. Csupa ilyen szavakat szöttek a beszédükbe, hadd reszkessen az anya a gyermekéért.

Elvitték mind az írásait, kipucolták egészen az íróasztalát. Felmarkoltak még néhány értékes könyvet is – köztük például Magyarország történetét, a Magyarország 1914-bent, Erdély történetét, egy lexikális jellegű munkát Erzsébet királynőről – mivelhogy szerintük ez mind tiltott irodalom. Búcsúzóul hozzátették, hogy az írások és könyvek megfelelő kritikájáról nemsokára tájékoztatják majd a fiamat, aki, mint az eddigiekből kiderült, épp nem volt otthon. A hideg futkosott rajtam: ha lázításnak veszik az írásait, 10–20 év börtön is várhat szegényre.

Mit tesz ilyenkor az ember? Hát addig-addig jártam az ismerősöket, míg nem valakinek akadt egy befolyásos valakije, akit megkérhettem, lépjen közbe, ha tud: legalább ne verjék meg, ne kínozzák, ne üssék, hiszen amúgy is beteg gyermek. Tehetett valamit, mert valóban viszonylag civilizált körülmények között hallgatták ki és nem is tartották bent aztán. Az írásait és a könyveket nem adták vissza, mondván, hogy az még feldolgozás alatt áll, s hogy majd még elbeszélgetnek vele máskor is. Persze, hadd ne aludjon, hadd idegeskedjen az ember, hogy bármikor lecsaphatnak rá.

De ez mind nem volt elég: a Szeku imbecillis provokációkkal „szórakoztatott” bennünket a következő hónapokban. Ilyen telefonokat kaptunk: „dalmát kutyabőrön hoztunk üzenetet Magyarországról...” El is felejtettem mondani, hogy van a fiamnak egy dalmát kutyája, azért kapta, mert rajong az állatokért, no meg hogy legyen egy igazán hűséges, odaadó barátja, aki nem retteg semmiféle szekutól. Cukorkoltak bennünket ezzel is folyton, az éjszaka kellős közepén képesek voltak beleröfögni a telefonba, hogy „megállj, megeszünk a kutyáddal együtt!” A legutóbb december 20-án küldtek egy Magyarországról érkezettnek álcázott csomagban döglött macskát. Figyelhették, mikor kézbesíti a postás, mert pár perccel később megszólalt a telefon: „Halló? Na, milyen a macska, megkóstolták már? Ízlik a magyar élelmiszersegély?” – nyávoztak bele.

Aztán jött az a keserves nap, december 21-e, az a hihetetlen csütörtök délután. Közel a Főtérrhez lakom... Hallom, zúg, kiabál az utca. Aztán kezdtem felfogni a jelszavakat. Az első pillanatban úgy tűnt, mintha Ceausescu életnék... Hát 25 éve mást se hallottunk, belénk rögződött, hogy itt mást nem is lehet kiabálni, de még sutogni se mindenhol. Ha szabadon akartam valakivel beszélgetni, kiballagtunk a Maros-partra, ott, bokroktól, fáktól lehetőleg távol motyogtunk egymás fülébe. Döböntően hallom, hogy nem „traiascái”, éljent kiáltanak ám, hanem „Joscu Ceausescu”, azaz le Ceausescuval! Füleltem, aztán szaladgáltam le-fel, jaj, Istenem, mit tegyek, a gyermek lent van a kutyával sétálni, menjek érte, várjam itthon... Lihegve jön be az ajtón. Jaj, csakhogy megvagy, kisfiam! Kérde, tudom-e, mi van odalent. Mondom, nem tudom, de hallom. Anyám, tüntetnek a Conducator ellen! Csak hazahoztam a kutyát és már mennék én is oda!

Azt hittem, elájulok, forgott velem a világ. Dehogy engedlek, gyermekem, hiszen még szaladni se tudsz rendesen, ha kell! Erre ő nagyon komoly arcot vágott: „Anyám, ha nem enged, én akkor is megyek. Csak könyvebb volna, ha engednél. Azt akarom, hogy tudjad: ott vagyok és nem másutt. Mert ott a helyem. Nekem ez a

rendszer kikészítette az apámat, anyámat, tudod, hogy engem sem kímélt. Ki menjen oda, ha nem én, ha nem az ilyenek, mint mi?! Én ebben, ami van, nem akarok élni tovább. Kérlek, ne tarts vissza, inkább légy büszke, hogy a te fiad is ott akar lenni!”

Úgy éreztem magam, mintha nézőtéren ülnek egy színházban, ahol valami rettentő rossz, ripacs előadásban olcsó, romantikus dráma megy. Csak-hogy tetszett, nem tetszett, én voltam a jelenet egyik főszereplője. Azt hittem, nem élem túl, de elmondtam a szövegemet: „Igazad van, menj, fiam, büszke vagyok rád.” Megöleltem, és a gyermek elment. Addig nem sírtam, csak aztán, hogy betette az ajtót. Még keresztet is vetettem utána: „Isten vezéreljen.” Elment és én péntek reggeli nem találkoztam vele.

Aznap este és éjjel ügyefétes voltam. Amikor belelőttek a tömegbe, én már bent voltam a munkahelyemen, itt, a kórházban. Elkezdtek hozni a sebesülteket. Dolgoztam, nem volt időm mindegyiket megnézni. Végigkönyörgtem a kollégáimat, még a hullaházakat is, hogy figyeljék, nincs-e köztük a fiam. Szörnyű éjszakám volt, de az izgalmamat abban vezetem le, hogy a hozzám kerülteket úgy kezeltem, mintha az anyjuk volnék. Hiszen lehettem volna is, nagy részük olyan fiatal volt szegényeknek.

Reggel, hogy hazamentem, nem voltam én már se élő, se holt. Alig mertem kinyitni az ajtót, mi fogad. Láttam aztán, otthon a gyermek, fekszik az ágyon, de ruhástul ám, felöltözve, még a cipőjét sem vette le. Örvendek, ölelem, csókolom, kérdezem, miért nem pihen el rendesen. Erre azt mondja, anyám, ennek nincs vége, bármelyik pillanatban ismét megindulhat a tömeg, s nekem akkor ott a helyem, s Te tudod, milyen kínos-lassan öltözködöm. Nem nyavalyogtam már neki többet – megedződtem valahogy azon az elmúlt éjszakán. Lesz, ahogy lesz: a többi, a meglőtt fiatalnak is van anyja. És igenis, valakinek, valakinek ezt csinálniuk kell. És már nem éreztem olyan giccsesen a szerepemet a darabban.

– Péntek délelőtti volt egy találkozó – folytatja Bükkösi Erzsébet – a Király Károly beszélt az Avram Iancu-szobornál, ahol persze megint az egész fiatalok jelen volt. A fiam is odament meghallgatni Királyt. A tömeg kísérete haza a szónokot, nehogy valaki bántalmazza útközben. Meghirdetnek egy újabb tüntetést szombat reggelre a Főtéren.

Aztán a déli órákban megbukott a rendszer. A fiam épp otthon volt, a budapesti rádiót hallgattam, mert abból lehetett megtudni a leghamarabb, mi is történik itt, Romániában. Hát megtudtuk a hihetlent, a fantasztikus örömhírt! A szomszédasszony átrohant, hogy kapcsolnánk be a tévét, mert adás van, a forradalmárokat Bukarestben az adó, közvetítik a forradalmat! Az egész ház ujjongott, szabályos örömművet tört ki. A családok menten tévéügyeletet szerveztek otthon, a többi meg ment tüntetni, középületeket foglalni az utcára.

Feljegyezte: Szalai Attila
(folytatjuk)

DÁTUM

Hamiskártyások

Honn és künn megsaporodtak sipisták, s ha most nem is elsősorban a politikai játszmában szereplőkre gondolok, az csupán azért van, mert a hírügynökségek soraiban ez már szokványtéma. Ellenben nem az, hogy az NSZK-ban tavaly mintegy tízmillió márka került hamisított csekkek és hitelkártyák révén illetéktelen kezekbe. A rendőrség mindennek ellenére elégedett, mert Rómában fölfedezték azt a titkos nyomdát, amelyben ezer – igaz meglehetősen primitív – fals termék várt bevetésre.

Minék tartogatták olyan sokáig? – kérdezhetné a kevésbé tájékozott. Bizonyára nem azt várták, hogy a nyugatnémet márka árfolyama magasabbra szökött, hanem azt az időpontot, amikor a legkevesebb kockázattal lehet szerencsét próbálni. Félelemre sem volt különösebb okuk, hiszen Kohl kormánya megmondta: magasnak tartja a tavalyi 3%-os inflációt, s azt idén 2,3%-ra faragja le. S amilyenek, még képesek rá, hogy meg is tartsák adott szavukat. Megmondom őszintén, azért nem csodálkozom azon, ha a magyar bankgyártók le-lebuknak, mert elvégre is őket sűrgeti az idő: ki tudja, mikor kerül már többé a papír, a nyomdagép, a munkaerő, mint a pénz. Amit pedig a kormány ígér, azt legcélszerűbb készpénznek venni, mert olyan is: gyorsan romlik az értéke.

Kártyáznak nemzetünk asztalán türelmünkkel, s néha azt érzem, csupán kibicék súgnak abban, kik, hogyan forgassák az ördög bibliáját. Csak hát a tét, az nem munde. Talán még akkor sem, ha bizonyosak lehetünk benne, egyre több kártyát ismerünk már a fondákról is...

#

Földhasznosítási koordinációs szervezet alakult

Pártok, szervezetek részvételével megalakult a Földhasznosítási Bizottságok Országos Koordinációs Szervezete – jelentették be az újságíróknak hétfőn, a MTESZ székházában.

A szervezet, attól függetlenül, hogy pártok hozták létre, önállóan látja el tevékenységét. Azzal a céllal szervezték, hogy közigazgatási egységeként szorgalmazza helyi földhasznosítási bizottság létrehozását, majd támogassa működését. Eddig 9 faluban alakult meg ilyen bizottság, és újabbak szervezését is megkezdtek. A bizottságok feladata: a földtulajdon számba vétele az 1947-es állapotnak megfelelően. A földek tulajdonosainak, örökösökének pontos nyilvántartásán kívül összeírják, hogy az érintettek a földet művelés, bérbeadás vagy éppen eladás céljára kérik-e. Nyil-

vántartják a földtulajdonnal eddig nem rendelkezők igényét is, továbbá szorgalmazzák az úgynevezett közbirtokossági tulajdon hasznosítását.

A bizottságok munkáját koordináló országos szervezet nyilatkozatot tett közzé. Ebben követelik, hogy a Parlament vegye le napirendjéről a földtörvény módosítását, és az új földtörvény megalkotásáig a kormány – a magáningatlanok kivételével – tiltsa meg a földforgalmazás minden formáját.

A koordinációs szervezet felhívással fordult a vidék lakosságához, hogy – ahol még nincs – alakítsák meg a földhasznosítási bizottságokat, és ehhez a munkához vegyék igénybe a koordinációs szervezetben tevékenykedő pártok helyi szervezeteinek segítségét.

Radioaktív szennyvíz

Veszélyes nukleáris üzemzavar történt a '60-as évek elején a dél-csehországi Mydlovaryban működő urániumdúsítóban. A baleset következtében egy föld alatti csatornán radioaktív szennyvíz ömlött a Moldvába, de a környék lakossága elől eltitkolták az eseményeket – közölte hétfőn Bécsben nyilvánosságra hozott közleményében a Greenpeace nemzetközi környezetvédelmi szervezet osztrák tagozata. A szerencsétlenségre akkor derült fény, amikor egy állatorvos-csoport 1962-ben jelentést készített arról, hogy a szarvarsmarha-állományban hirtelen megnőtt az elhullási arány, valamint a leukémiás esetek és a születési rendellenességek száma. Ezt a jelentést azonban titkosnak minősítették és végül a prágai belügyminisztérium iratai között nyoma veszett.

– Az érszűkületről, annak tüneteiről, kezelésének lehetőségeiről beszél a telefontudorok január 28-ig hallható adásában. Szól e betegség megelőzésének módjáról, a rizikótényezők elkerüléséről. A telefontudor hívható a 1171-111-es számon munkanapokon 17 órától másnap reggel 8 óráig, szombaton és vasárnap egész nap.

– Szűrös Mátyásnak, a Magyar Köztársaság ideiglenes elnökének meghívására január 25-én, 26-án hivatalos látogatást tesz hazánkban Václav Havel, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság elnöke.

– Gyakorlórepülés közben hétfőn az NDK-beli Potsdam közelében lezuhant a szovjet légierő egyik MIG-27-es vadászbombázója. Az ADN keletnémet hírügynökség szerint a pilótának sikerült kikapitulálnia, de megsebesült. A hatóságok megkezdtek a baleset okainak kivizsgálását.

– Hétfőn megkezdtek Szombathelyen az elhagyott NDK-s autók értékesítését, az első napon megvételre kínált százötven járműért több ezren álltak sorba a vasi Volán-telephelyén.

Nemzetiségi főiskola

Nemzetiségi főiskola nyitott kaput hétfőn a Zala megyei Murakeresztúron. A nyolchetes kurzus célja az önismereten alapuló személyiség-fejlesztés, valamint a művelődésre irányuló kedv felkeltése, az ezt segítő módszerek elsajátítása.

Az előzetes közvéleménykutatás alapján összeállított tematika igen változatos. A nyitófoglalkozáson az új alkotmányról hallhattak előadást a résztvevők. A továbbiakban – szintén hétfő esténként – a hazánkban élő nemzetiségek helyzetéről, az önkormányzatok helyéről és szerepéről, a környezetvédelemmel és az egészséges életmóddal kapcsolatos témákról, valamint a vállalkozási lehetőségekről esik szó. A videovetítéssel színesített előadásokat beszélgetések, viták követik.

Falragasz Pozsonyban: Mondd, hogy is kell ezt fogni?

Kiszabadult hétfőn-fogságából az a harminc lengyel tengerész, akik január 3-án estek az Eritreai Népi Felszabadítási Front fogságába. Ali Mohammed Sumu szudáni kulturális és tájékoztatási miniszter közlése szerint a foglyokat a szudáni hadseregnek adták át egy lengyel diplomata jelenlétében Port-Szudánban.

Új párt Dél-Koreában

Új pártban egyesül a dél-koreai kormánypárt és két ellenzéki párt. Ebben állapodott meg hétfőn kilenc-órás tárgyalás eredményeként Ro Te Vu államfő Kim Jung Szammal, az újraegyesítés Demokratikus Pártja (RDP) elnökével, valamint Kim Dzsong Pillel, az új Demokratikus Köztársasági Párt elnökével. A dél-koreai pártrendszert alapvetően megváltoztató békés egyesülés a kormánypárt és ellenzéki pártok között az első eset a dél-koreai belpolitika történetében.

Az új pártot, amelynek az ideiglenes elnevezése Demokratikus Liberális Párt, egy hónapon belül létrehozzák. A pártvezérek abban is megállapodtak, hogy a jelenlegi elnöki rendszert parlamenti kormányzással váltják fel. Sajtójelentések szerint az új párt elnöke maga Ro Te Vu lesz, míg a két Kim az öttagú kollektív vezető tanácsban kap helyet, amelynek elnöke Kim Jung Szam lesz.

Az egyesülésből kimaradt a legnagyobb ellenzéki párt, Kim De Dzsong Béke és Demokrácia Pártja (PPD).

Mai lapunkat Kis Pál István szerkesztette.

Címzetes címzetek

Címzetes egyetemi tanári címet adományozott dr. Csehák Judit szociális és egészségügyi miniszter, hétfőn a Semmelweis Orvostudományi Egyetem javaslatára: dr. Daróczy Juditnak, dr. Vidai Erzsébetnek, dr. Hermecz Istvánnak, dr. Jakab Imrének, dr. Konyár Évának, dr. Orosz Mihálynak, dr. Pintér Endrének, dr. Rosty Ernőnek; a Debreceni Orvostudományi Egyetem javaslatára: dr. Barabás Györgynek, dr. Trón Lajosnak; a Pécsi Orvostudományi Egyetem javaslatára: dr. Domány Sándornak, dr. Kádas Istvánnak, dr. Patakfalvi Albertnek, dr. Sulyok Endrének; a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem javaslatára: dr. Kovács Gábornak; az Orvostovábbképző Egyetem javaslatára: dr. Bősze Péternek, dr. Füst Györgynek, dr. Halmos Tamásnak, dr. Katona Ferencnek.

Holnapi számunkban olvashatják,

hol lóg ki a lóláb